

== Velja po pošti: ==
 za celo leto naprej .. K 40—
 za en mesec .. " 3.50
 za Nemčijo celoletno .. " 45—
 za ostalo inozemstvo .. " 50—
V Ljubljani na dom:
 za celo leto naprej .. K 36—
 za en mesec .. " 3—
 V upravi prejeman mesečno .. 2.50
Sobotna izdaja:
 za eno leto .. K 8—
 za Nemčijo celoletno .. " 10—
 za ostalo inozemstvo .. " 13—

SLOVENEK

==== Inserati: ====
 Enostopna pettirvata (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat .. po 50 v
 za dva- in večkrat .. " 45 ..
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
 Ob sobotah dvojni tarif.
 ===== Poslano: =====
 Enostopna pettirvata K 1—
 Izhaja vsak dan izveniši nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
 Redna letna priloga vojni ref

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Prelekli leden.

30. maja smo obhajali prvo obletnico majniške deklaracije. V Ljubljani so vihrale zastave, vršila se je manifestacija pred Krekovo vilo, zvečer je slovensko ženstvo privedilo v »Unionu« družabni večer. — Na nedeljskem taboru v St. Vidu nad Ljubljano se je zbralo 7000 ljudi. — Ostale shode je vlada začela prepovedati. — Dne 25. maja so bili pri cesarju zastopniki nemštva in renegatov iz Štajerske, Koroške, Kranjske in Primorja; podali so izjave proti pridružitvi slovenskih dežel Jugoslaviji. Glavno besedo sta imela ptujski Orniš in »Štajerčev« urednik Linhart. — V ponedeljek, 27. maja, se je vršila v Ljubljani pod predsedstvom dr. Korošca skupna seja slovenskih političnih strank, kjer so se posvetovali o položaju, ki je nastal po gori navedeni avdijenci pri cesarju. Sklenili so, da se bo narodno gibanje vodilo skupno in enotno in da se izda oklic na narod. — Nemški kurs v Avstriji se že povsodi čuti: Na Češkem in pri nas na jugu prepovedujejo in razpuščajo shode, ustavljajo liste, cenzura je neznošna. — V okrožju graškega vojaškega poveljstva so za vojaške in vojaškemu zakonu podvržene osebe uvedli preki sod. — Češki narodni svet je sklenil protest proti ustanovitvi okrožij na Češkem, Češki svaz pa proti zavlačevanju sklicanja parlamenta in delegacij. — Med slovaškim ljudstvom se je začelo živo narodno gibanje za združitve vseh čeških pokrajin; povsodi se vrše shodi. — Hrvaški sabor se je sešel 28. maja. — Grof Burian je izjavil, da odločitev o rešitvi poljskega vprašanja še ni padla. — Nemci so ustanovili skupen narodni svet za celo Avstrijo. Na ustanovnem zboru je en sam izmed udeležencev dal za pokritje stroškov narodnega sveta 100 tisoč kron. — Združene države so vpoblastile predsednika Wilsona, da vpokliče pod orožje neomejeno število vojakov. — Italijani so začeli ofenzivo in so pri Tonalu vzeli par vrhov. Tudi ob Piavi močno grme topovi. — Na Francoskem so Nemci uvedli novo ofenzivo, prekoračili reko Aisne, poleg drugih mest vzeli Soissons, zmagovito dospeli do Marne in jo prekoračili. Število ujetnikov znaša skupno 45.000 mož, plen je velik; vzeli so nad 400 topov in več tisoč strojinic. Francozi in Angleži se skušajo ustavljati, a je upor preneznaten, da bi mogel zmagovalca zadržati.

Proslava obletnice majniške deklaracije v Trstu.

Trst, 30. maja 1918.

Dne 30. maja 1917 se je začela pisati nova slovenska zgodovina.

V tem kratkem času enega leta smo napravili Slovenci velikanski korak naprej. Kako smo prej kolebali in tavalili, brez zvezd in ciljev. A danes nam blesti nasproti sonce svobode; zarja odrešene domovine. Danes vemo, zakaj trpimo. In v tem trpljenju je veselje, saj se gre za dosego najlepšega ideala — svobode. Zato je prav, da smo mi tržaški Slovenci obletnico tega znamenitega dne slovesno praznovali. Vreme je bilo sicer

za ta čas v Trstu nenavadno mrzlo, a v naših srcih je bilo gorko. In ko smo zrlji z odra gledališke dvorane v »Narodnem Domu« na to družino bratov in sester, vseh enih misli, enega duha in slišali njih navdušene vzklike, se je v nas utrjevalo prepričanje, da ideja, ki ima tako moč, mora zmagati. Sijaj te prireditve je bila navzočnost načelnika Jugoslovanskega kluba dr. Korošca. Dasi je policija prepovedala vsak sprejem na kolodvoru in aklimacije v javnosti, je vendar čakalo v sredo ob pol 11. uri zvečer nad tisoč ljudi ljubljene voditelja. Ko pa se je dr. Korošec prikazal v četrtki zjutraj na dan, je zaorilo navdušeno klicanje: Živijo dr. Korošec, živela Jugoslavija in gospodične so ga obsipale s cvetjem. Dr. Korošec si je s svojim nastopom, prijaznostjo in krasnim govorom namah osvojil srca tržaških Slovencev.

V sledečem je poročilo o poteku izrednega občnega zbora pol. društva »Edinost«.

Predsednik pol. društva »Edinost« dr. Vilfan odpravi dolgozaželjeno zborovanje. Ta dvorana, pravi, je videla že marsikako zborovanje, slišala naše želje in zahteve. Mnogokrat je bila premajhna, in danes bi morali zborovati drugod, a razmere nas silijo, da zborujemo kot izvanredni občni zbor. Pozdravlja prisrčno vse zborovalce, pa tudi nečlane, posebno pa dr. Korošca (Živijo dr. Korošec, živijo Jugoslavija; dekleta obsipajo dr. Korošca s cvetjem). Ni besede, ki bi mogla izraziti to, kar čutimo, ko pozdravljamo dr. Korošca, apostola jugoslovanske ideje. Pozdravlja njegovega zvestega spremljevalca župnika g. Bajca in zastopnika jugoslovanske socialne demokracije Golouha. Vsem jugoslovanski pozdrav! Zbrali smo se na obletnico onega dne, ko so naši poslanci izrazili trdno voljo, da hočejo, da se združijo Slovenci, Hrvatje in Srbi v eno, suvereno državo. Ta dan moramo proslaviti posebno mi Tržačani. Večkrat smo dvomili, če se drugi zavedajo važnosti Trsta. Navzočnost zastopnika Jugoslovanskega kluba nam pa kaže, da se vsi tega zavedajo, in da nas ne zapuste. V nas ni bilo nikdar hlepenja po gospodstvu. In če pravijo, da hočemo Laha pometati v morje, je to le insinucija. Mi nočemo zahvaliti zmage topovom in strupom, ampak pravici in resnici. S takim sosedom, kakor smo mi, ni težko izhajati. Če zahtevamo Trst za Jugoslavijo, imamo v to pravico, ker je to slovenska zemlja in ker je Trst Jugoslaviji za njen razvoj potreben. Če so se tu naselili tudi drugorodci, so to naselbine in mi jim hočemo dati pravice, toda obal ostane jugoslovanska (Živijo!). Poleg deklaracije smo stavili na dnevni red tudi šolsko vprašanje. Potre-

ba, pa pomanjkanje na šolskem polju, pa prizadevanje Nemcev v zadnjem času, da se v Trstu utrde, nas silijo k temu, ker hočemo pokazati, da hočemo kot kulturni narod zmagati s kulturnimi sredstvi.

Podpredsednik dr. Slavik prečita resolucije:

Jugoslovani, zbrani na izvanrednem občnem zboru pol. društva »Edinost« dne 30. maja 1918 v »Narodnem Domu« v Trstu

1. se vnovič enoglasno in navdušeno izjavljajo za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba v avstrijskem državnem zboru in izrekajo poslancem, zbranim v tem klubu in posebej g. dr. Antonu Korošču, klubovemu načelniku, zahvalo za njihovo delovanje in polno zaupanje;

2. izrekajo svoje prepričanje, da je v življenjskem interesu monarhije in njenih narodov, da se sklene čim prej splošen mir na podlagi sporazuma in načela samoodločbe narodov in izraza zahvalo vsem činiteljem, ki so se dosedaj, četudi neuspešno proti infornalnemu delovanju vojnih hujskačev potegovali za dosego takega miru;

3. protestirajo najodločneje proti poskusu, izvršenemu pod zaščito in odgovornostjo Seidlerjeve vlade, da bi se krona sama izrabljala za gospodstva željni, nasilni boj nemških nacionalnih strank proti slovenski večini;

LISTEK.

Spomenica ob dvajsetletnem školovem jubileju.

Ta najnovejša knjiga ni nekaj oficijelnega, ni nekaj takega, kar se pač iz mnogih konvencionalnih ozirov spodobi, ko slavi visoki dostojanstvenik jubilej. Knjiga je nujna registracija velikanskega dela onega moža, ki ga je — lahko trdimo — sama Previdnost poslala Slovincem v najvažnejši dobi. Takoj moramo priznati, da, kakor je delo knezoškofa dr. Antona Bonaventura od mladih let do danes nepretargano in za čuda nestransko, tako je tudi ta knjiga resnično sad velikega truda, resnega zbiranja, resnično dovršen pregled vsepovsodi poiskanih in v natančen historičen register zedinjenih del in delovanja tega našega velikega moža.

Zato v prvi vrsti vsem sotrudnikom in glavnim urrejvalcem vsa čast! Takoj v uvodu je važen stavek, ki se v javnosti — tudi posebno dandanes — prav nasprotno povdarja, namreč: »Zgodovina celega kraja, kakor tudi zgodovina celega stoletja je večkrat le posplošena zgodovina enega mega moža.« To je nujno povdariti. Vsi smo in trdimo, da so ideje tista živa vo-

ne vise v zraku — ideje morajo imeti velike glasnike, velike nositelje, ki nekako sami kot posebljena ideja stopajo z železno, močno voljo na plan in za sabo vodijo tisoče, ki sicer gore za isto idejo, pa je v javnosti brez vodnika ne morejo udeleževati. In zato je tudi nasprotno resnično, da visoka osebnost uprav z osebnostjo lahko potegne veliko število ljudi v zmotne ideje, dasi redno ne trajno, pa vsekako kvarno vsaj za svoj čas. Kot taka osebnost, kot nositelj vedno velikih, veri in narodnosti koristnih, nujno potrebnih, za dobrobit naravnost odločujočih idej, je zgodovinsko podan v tej knjigi knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Knjiga je kronološko razdeljena na »Življenje in delovanje« od mladosti do danes, v II. delu pa so navedena slovstvena dela. H koncu pa je pridejan »Imenik knjig in spisov« — obsegajoč 9 strani velike osmerke! Človek upogne nehoti glavo pred tem imenikom. Mož, ki je obremenjen s težkim apostolskim poklicem, ki ta poklic vrši do pičice — ne samo, kar mora — ampak kar največ zmora človeška sila — je s persosom napisal toliko, da bi bilo nad vse častno, ko bi ne bil storil ničesar drugega. Spomenici v čast je, da ne našteva samo spisov, ampak skoro pri večini podaja kratko vsebino, smoter, ponekodi citira najvažnejše odstavke in s tem naredi knjigo zanimivo in tudi za študij uporabno. Iz prvega dela spomenice — »Življenje in de-

lovanje« odsvita od prve mladosti do danes dvojno: žareči ogenj ljubezni za vero Kristusovo in iskrena zavest, da je slovenskega naroda sin. Podrobno naštevanje vspehova in knjigi in posameznih poglavjih tu ni potrebno. Omeniti pa je, da pogrešam v knjigi, ki govori o delovanju, posebnega povdarka o čudoviti energiji. Vsi vemo, da se je pogosto celo krogi ožjih svetovalcev okoli knezoškofa protivil marsikateremu načrtu. Toda na vse zadnje se je redno izkazalo, da je z nedosežno vstrajnostjo zmagal on in njegova ideja, ki se je zdela na prvi hip neizpeljiva — in izkazalo se je, da je čisto prav, da je zmagala. Drugo, kar bi omenjal, je to, da bi želel primeru Hren-Jeglič še po eni drugi plati osvitliti. Tomaž Hren, veliki protireformator ima zasluge za ohranitev katoliške vere — to je zgodovinsko. Ali zgodovinsko je tudi, da je mož delal z lahkoto — ko je imel na razpolago ves državni aparat, tudi vojaško silo. Naš jubilar pa ni imel nikoli te pomoči, njegovo delo je slonelo na njegovih ramah in na srcih dobrega ljudstva. In ta restauratio in Christo je neizmerno višje cene in brez dvoma tudi resnično secundum cor Jesu.

Za sklep: Knjiga-spomenica zasluži, da zaide med najširše kroge, nujno potrebno pa je, da pride v arhiv slednje župnije na Slovenskem. F. S. F.

Po govoru se pokloni dr. Korošču deputacija tržaškega jugoslovanskega ženstva. Njih govornica, gđc. M. Martelanc, izraza veselje, da se mu more pokloniti v imenu tržaškega ženstva. S ponosom zrenani, ki se zanie bori. Vi ste naši vitezi.

Plačilo za trud bo velika ljubezen, ki jo bo vcepila vsaka mati v srce otrokovo. Prepričani smo, da nas boste privedli do svobodne Jugoslavije. (Govornica izroči dr. Korošcu krasen šopek.)

Dr. Korošec se zahvali. Ženstvo je za oživitvenje ideje storilo največ. Kot romarke in apostolke so romale žene in dekleta od hiše do hiše. Niste bile v rezervi, ampak v prvi vrsti. Zato hvala. Skupaj delujmo in dal Bog, da bi skupaj zmagali.

Dr. Rybař. Tržaški Slovenci moramo biti hvaležni, da se slavi obletnica majniške deklaracije v Trstu v navzočnosti dr. Korošca. — Deklaracija vsebuje, kar potrebujemo in kar hočemo. Seveda so se javljali pomisleki proti deklaraciji, a dogodki zadnjega časa so nas poučili, da smo na pravi poti. Dokler so na Dunaju mislili, da ljudstvo ne umeva te politike, so bili mirni, ko so pa videli, da je to zahteva vsega naroda, pravijo, da se ne sme uresničiti. Seidler je sicer priznal jugoslovansko vprašanje, a on ga noče rešiti, ampak nas hoče razrezati na dva kosa. Mi Slovenci ne smemo niti misliti na Jugoslavijo; združiti pa hočejo Hrvaško, Dalmacijo, Bosno, Hercegovino in je izročiti Mažarom. To rešitev smatramo za največjo infamnost in žaljenje našega naroda. Posebno mi v Trstu čutimo potrebo ustvaritve našega ideala. Za vsako drobtinico smo odvisni od sovražnikov. Prej je bilo vse italijansko: uradi, šole, sodnija. Regniki so bili tu bolj kot doma. Na naše tožbe se je odgovarjalo z višjimi obziri. Po italijanski vojski se je mislilo, da se bo kaj izpremenilo. A motili smo se. Italijani nimajo več tiste moči, a hušji gospodar se nam usiljuje Nemec, z večjo močjo in brutalnostjo. Trst naj bo v območju nemškega naroda in kulture. Nemci nam usiljujejo svoje šole, ki naj ponemčijo naše ljudstvo. (Govornik polemizira z dr. Krausenekom.)

O šolskem vprašanju ne bom obširno govoril, ker je to vprašanje znano. Zastoj bo naše delo, če se bodo naši otroci še dalje potujčevali. Naši otroci se vzgojujejo za iredentiste. Privatne šole so prenapolnjene. Mi smo se razvili. Naši ljudje skušajo pripraviti svojim otrokom boljše prihodnost, zato rabimo srednjih šol. Na nemških srednjih šolah so otroci izgubljali leta, ker so morali hoditi skozi vica pripravljavnih razredov. Vojna nam je prinesla surogat zaposlovalnih tečajev goriške gimnazije, kamor so zahajali naši otroci. A ta surogat bo v normalnih razmerah zopet izgubil in kaj bo s 150 dijaki? Vlada ima gluha ušesa. Naj vodi pri tem vladu ali strah ali sovraštvo, mi zahtevamo šol z vso odločnostjo in z zavestjo, da so se naši bojevali bolj kot drugi. Če imajo Nemci toliko predrznost, da gredo na Najvišje mesto nas črni, potem moramo tudi mi glasno povedati, da so to sleparji in hinavci. Največji greh pa ima Seidler, da je pustil tem ljudem pred krono, kjer so izšli trup na nas. Starši, ki imajo otroke na zaposlovalnih tečajih, so imeli že sestaneke, jutri gremo k namestniku in če bo treba, gremo še naprej. Zahtevamo ljudske, srednje in strokovne šole ter da se trgovska šola podržavi. Za nas nimajo denarja. Nemci pa dobijo, kar hočejo. Sedaj hočejo še nautiko. Mi damo vsakemu, kar mu gre. Če pa hočejo nas poltlačiti, potem pa pravimo: To ne gre, to je preveč! Če se pa njim da, naj se da tudi nam! — Edina rešitev je, da smo sami gospodarji, to pa bo, ko se uresniči majniška deklaracija. Mi hočemo biti neodvisni in svobodni.

Golouh prinaša v imenu socialne demokracije pozdrav. Ljudstvo, ki zahteva svobodo, vidi, da dobi v delavcu svojegega sobojevnika. Narod, ki ni svoboden, ni vreden, da živi. Slovensko ljudstvo si bo znalo z vsemi sredstvi priboriti svobodo. En sam klic in grom naj odmeva: Naprej! Živela svobodna, jugoslovanska država!

Župnik Bajec se spominja dr. Kreka. Naše ljudstvo je poslušalo glas nemšrtnevo dr. Kreka (Slava mu!). Zadnje Krekovo naročilo je bilo, da naj nas veže ljubezen in nihče nas ne bo ugonobil. S to ljubeznijo pojdemo v boj do končne zmage.

Dr. Vilfan zaključil zborovanje, ki je zgodovinskega pomena. Danes na prvo obletnico smo Tržačani na najslavesnejši način izrazili zvestobo do Jugoslavije in pripravilnost za doseg tega cilja. Danes smo postavili mejnik, ker smo nedvomno povedali, da tudi Trst in vse Primorsko spada k Jugoslaviji. Poglobimo svoj boj v kulturnem in socialnem delovanju, v skupnem složnem delu. Še enkrat: Hvala vsem, posebno pa dr. Korošču!

(Dolotravno ploskanje, živijo Korošec, živila Jugoslavija.) Vse občinstvo zapoje: »Hej, Slovani!«

Bil je nad vse lep ter za bodočnost slovenstva v Trstu pomenljiv dan.

Ljudska veselica pri Sv. Ivanu.

Popoldne se je vršila pri Sv. Ivanu velika ljudska veselica, katere se je udeležila nebrojna množica ljudstva iz Trsta in okolice. Ob 5. uri popoldne se je pripeljal dr. Korošec v spremstvu dr. Rybařa in dr. Wilfana. Množica je priredila

pred Narodnim domom dr. Korošču viharne ovacije. Svetoivanska dekleta v narodnih nošah so obsule dr. Korošca s cvetjem. Gosta je pozdravila gđ. Stana Grmekova.

Dr. Korošec se je s prisrčnimi besedami zahvalil za sprejem. Nato je odšel med viharnimi klici skozi špalir okoličanskih deklet v narodnih nošah na slavno okrašen vrt Narodnega doma. Nato se je pričela veselica. Petje in deklamacije. Pel je mešan zbor tržaške Glasbene Matice. V imenu tržaških narodnih društev je pozdravil načelnika Jugoslovanskega kluba dr. Wilfan.

Nato je zapel pevski zbor Glasbene Matice »Dneva mu pripelji žar«. Po deklamaciji gđ. Kralj: »Mi vstajamo« in po nastopu pevskega društva »Hajdrih« s Proseka je pristopila k dr. Korošču na čelu kontovejsko-prosejskih deklet v narodnih nošah gđ. Alojzija Nabergoj, ga pozdravila v prisrčnem govoru in mu izročila šopek cvetic v narodnih barvah ter denarni prispevek Kontoveljev in Prosečanov za narodno šolo v Mariboru.

Med splošnim navdušenjem je stopil nato dr. Korošec na verando, da se še enkrat zahvali za pozdrave Tržačanov in vzame šola.

Velikansko navdušenje je sledilo govornikom besedam. Ljudstvo je stojalo »Hej Slovani« in »Lepo našo domovino«. Pevski zbor Glasbene Matice Premrlovo »Zdravico« in Medvedovo »Našo zvezdo«.

Dan, ko je imel Trst dr. Korošca v svoji sredi ostane neizbrisen. Trst je manifestiral za jugoslovansko državo, našega Trsta, naše Adrije ne sme dobiti tujec! To je klic, to zahteva našega ljudstva ob Adriji.

Rešitev hrvaškega vprašanja.

Hrvatski minister dr. Unkelhäuser in ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle se mudita na Dunaju. V sredo zvečer je bil poklican na Dunaj hrvaški ban Mihalović, ki bo sprejet v avdienco. Zagrebške »Novosti« z dne 30. t. m. pišejo: Kakor smo izvedeli, je padla včeraj važna odločitev glede usode Dalmacije, Bosne in Hercegovine. Dalmacija bi se imela pridružiti Hrvatski, Bosna in Hercegovina postaneta banovina s svojim banom in satorom, ki bo pošiljala po 40 poslancev v budimpeštanski parlament. — »Hrvatska Riječ« pravi, da se že dolgo časa dela na tako rešitev hrvaškega vprašanja.

Za Trst.

30. maja t. l. se je v Gradcu vršil ustanovni občni zbor štajerske podružnice »Državne zveze avstrijske industrije«. Ob tej priliki je predaval gosposkozbornični član Alfred vitez pl. Escher iz Trsta »o pomenu Trsta in Adrije za Avstrijo po vojni.« Tu gre za našo kožo in je potrebno, da vsak naš človek ve, kako nas hočejo Nemci odriniti od našega morja. Vitez pl. Escher je izjavil:

»Koristi Trsta se popolnoma krijejo s koristmi države. S pomenom Trsta se je dunajsko časopisje doslej vse premalo pečalo in v tem se zrcali veliko premajhno zanimanje duñajskih merodajnih krogov. Hvalno izjemo je delalo graško časopisje. Nato je podal govornik pregled zgodovine Trsta, odkar je mesto pod avstrijsko oblastjo. Vse svoje pridobitve in uspehe svojih kolonialnih prizadevanj je Trst v napoleonskih vojnah izgubil in še-le leta 1815. se je začel velik preobrat. Od tedaj pa do petdesetih let je dosegel veliko višji promet nego nemške severnomorske luke. Ta razvoj je prinesel živahno priseljevanje iz Nemčije pa tudi iz Levante. Vdeležba iz Avstrije je pa bila žal zelo majhna in tako je ostal lokalni in trgovinski jezik kakor v Sredozemskem morju tako tudi v Trstu — italijanski. Iz tega je tudi jasno, zakaj si je mogla nemščina v Trstu le počasi pridobivati tal.

L. 1815. je znašal pomorski promet 170.000 ton, l. 1855. pa že 740.000 ton. To je bil višek za Trst. Poslej je razvoj zastal, kar je pomenilo spricho hitrega razcvita konkurenčnih luk v Evropi nazadovanje. Vzrok temu je bilo zapoznenje v zgradbi železniške zveze z notranjostjo ter izguba Lombardije in Beneške; razen tega se je ogrski promet obrnil na Reko. Glavni vzrok nazadovanja pa je bil v tem, da je nameslo jadernic stopila paroplovba, ki je mogla pretovoriti veliko večje množine ter je napotila promet v severnomorska pristanišča in v srednjo Evropo. Na boljše se je obrnilo, ko se je uvedla diferencialna carina v prilog Trsta, s katero se je izravnala dispariteta železniških tarifov, in ko se je začelo ustanavljati parno brodogeje. Kako izredno važna je bila ta odredba, kaže okolnost, da je znašalo brodogeje stanje v Avstriji 1893. leta 139.000 ton, l. 1913. pa 720.000 ton, z ogr-

skim ladijskim prostorom pa milijon ton. S tem je stopila Avstrija na deveto mesto pomorskih narodov. Če ne bi bila prišla vmes vojna, bi imela Avstro-Ogrska danes 1¹/₂ milijona ton ladijskega prostora. Nadaljno povzdigo je prinesla Trstu ustanovitve terminskega trga za kavo.

Zveza Avstrije z Nemčijo daje upanje, da bomo bodočo gospodarsko vojno prestali. Sklenile se bodo prednostne trgovinske pogodbe s Turčijo in nevtralnimi balkanskimi deželami, začelo se bo zamenjavanje surov in industrijskih izdelkov s temi deželami v velikem obsegu. Po sklepu miru in osvoboditvi trgovine se bo začel najprej živahen pomorski promet v Levanto, pri čemer bo lastni ladijski prostor, ki je v dalmatinskih lukah varno spravljen, zelo dobrodošel. Bodoče izboljšave in olajšave v železniškem prometu in na morju bodo tudi prehodnemu prometu v Švico in južno Nemčijo odkazale važno vlogo in preskrbele avstrijskemu morskemu tržišču nadaljno važnost. Dalje se bodo izkoristile planinske vodne sile, ustanovile se bodo nove pomorske proge v severno Afriko, Španijo, zapadno Afriko, Nizozemsko Indijo, Perzijo, obročil in razširil se bo zakon za poppeševanje mornarstva, pomnožilo število ladij, razširil terminski trg za kavo, pritegnile se bodo trgovske in tehnične moči iz lastne in nemške notranjosti in ustanovila se bo v Trstu nemška navigacijska šola — vse to bo koristilo razvoju Trsta. Kot izhodna postaja bo dobil Trst tudi od velikih nemških brodnikov, ki so imeli doslej izhodišče za svoje proge v Genovi, novih življenjskih moči. Ker je vse to zvezano z velikimi stroški, nastaja vprašanje: Kako naj varujemo to svojo posest? Dokler nam Italija in njeni zavezniki med Valono in Brindisi zapirajo prost vhod in izhod iz Adrije, se trgovinska plovba ne more svobodno razviti. Zato je za nas nujno potrebno, da vzamemo v posest Valono in njeno ozadje; to zahteva interes samoohrane in naš položaj kot velesila. Ne gre več samo za italijanski iredentizem, ki nas gmotno in moralno slabi, marveč za našo gospodarsko bodočnost vstaja drugo nevarnejše vprašanje: slovansko gibanje, ki se šopiri na jugu in gre za tem, da nemškim pokrajinam zapre pot do morja. To se ne more zgoditi, kajti naši nemški zavezniki imajo enake interese na razvoju Trsta in njegovega prometa, kakor na razvoju lastnih pristanišč v Severnem morju. Narodni boji se morajo iz Trsta pregnati. To se pa more le zgoditi, če se avstrijska Furlanija med Sočo in Trzičem pritegne v tržaško ozemlje, maloštevilne slovenske kraje ob robu Krasa pa radi odstopimo Slovanom. Ako se bomo držali teh smernic, potem Trst ne bo samo zgodovinsko zanimiva označba na papirju, marveč bo mogel izpolniti svoj namen in z avstrijsko pomočjo postati važen posredovalec trgovine in prometa za Avstrijo.

Tako usodo so nam torej namenili Nemci: Morje in pot do njega hočejo enostavno zase; kar govore o Avstriji, je pa le radi lepšega, mislijo na nemštvo. Nam prepuščajo Kras... Kraševci bo smel hoditi v Trst tlakati ceste in prenašati vreče — nemškemu gospodarju. Kaj nameravajo napraviti z 80.000 tržaškimi Slovenci — ker pravijo, da se mora narodni boj iz Trsta pregnati —, kaj z okoličanskimi in goriškimi Slovenci? V morje jih vendar ne morejo pognati! Naj pribijemo radi značilnosti, da hočejo Nemci Slovence njih najdragocenejše davne pokrajine enostavno oteči, dočim sami vpijejo, da si ne dajo vzeti niti enega Nemca in niti pedi naseljene zemlje. V današnjih dneh bi se moral take politične morale sramovati tudi manj kulturni narod, nego je nemški.

Protest koroških Slovencev proti avdienci koroških Nemcev in pomembencev.

»Mir« piše: Plamenec protest dvigamo zoper to, da so se drznili ti ljudje zastopati pred cesarjem tudi koroške Slovence! Kdo jim je dal za to legitimacijo? Slovensko ljudstvo na Koroškem ne! Konstatiramo: Kljub znanemu in dokazanemu pritisku od nemškouradne strani in kljub očitno potvorjenemu ljudskemu štetju na Koroškem je bilo l. 1910 naštetih okrog 83.000 Slovencev. Renegati, nemškutarji so se dali zapisati za Nemce. Torej je bilo naštetih le 83.000 narodno zavednih Slovencev. Od teh 83.000 narodno zavednih Slovencev pa ni bil niti eden izmed udeležencev deputacije izvoljen za njihovega zastopnika. Kot Slovenci šteti koroški Slovenci imajo v državnem zboru enega zastopnika (Grafenauer) in v deželnem zboru dva zastopnika (Grafenauer in Ellersdorfer) in če kjerkoli nemškutarji, narodni odpadniki nastopajo potem kot zastopniki teh 83.000 narodno zavednih Slovencev, je to čisto navadno politično sleparstvo! Clani deputacije, ki so zastopali pred cesar-

jem Slovence, so se pri ljudskem štetju vpisali za Nemce.

Od 21 članov deputacije je 7 rojenih Slovencev; ta številka je z ozirom na število prebivalstva v deželi pravilna. Toda ker je deželni glavar pred cesarjem trdil, da je samo petina prebivalstva v deželi slovenska, so na Dunaju utajili kar tri rojene Slovence, Mihorja, Lučovnika in Kultererja. Mihor in Lučovnik sta še na Binkoštni ponedeljek v Celovcu nastopala kot Slovenci, na Dunaju pa so nastopali kot Slovenci le še Scheriau, Grančnikov Zepelj, Pipp in ukovski Ebrlich! Sicer bi bila pač nevarnost, da bi cesar vprašal, kako je v deputaciji kar 7 Slovencev, če je res le ena petina koroškega prebivalstva slovenskega! In to bi bilo neprijetno, kaj ne? Ena neresnica drugo odkrije in tako bi se morda razgrnila vsa zavesa, v katero so zastri na Dunaju pravi položaj na Koroškem.

»Zastopniki Slovencev« v deputaciji so se pri ljudskem štetju vpisali za Nemce! Trije žive ob skrajno narodni meji, Scheriau v Mostiču, Ehrlich v Ukvah in Pipp na Brdu. Scheriau je iz sodnega okraja Svinec, kjer je prepovedano vlagati tožbe v slovenskem jeziku, ker da je okraj popolnoma nemški, torej ne narodno mešan! Tu se vidi vsa politična lumparija! Če gre za pravice Slovencev, velja sodni okraj za čisto nemškega, če pa je za nemško-nacionalno politiko koristno, pa dajo okraj takoj za narodnomešan. Še več, za slovenski okraj; saj je Scheriau zastopal v deputaciji samo Slovence. S tem, da so nastopali Ehrlich, Pipp in Scheriau kot zastopniki Slovencev, so Nemci priznali, kje da teče narodna, jezikovna meja! To je dragoceno priznanje, ki ga Nemci ne bodo mogli več utajiti! Značilno je pa, da iz sodnih okrajev, kjer Slovenci kompaktno žive, niso mogli dobiti niti nobenega nemškutarja, ki bi hotel igrati vlogo narodne dvoživke, ne v podkloštrskem, ne v beljaškem, ne rožeškem, ne v dobroškem, ne v kapelskem in ne v pliberskem sodnem okraju.

Če gredo Nemci in odpadniki slovenskega naroda pred cesarja, svobodno jim Cesar je njihov kakor naš vladar! Svobodno jim, da zastopajo tam svoje misli, najodločneje pa protestiramo, da se proglašajo za zastopnike Slovencev ljudje, ki so po svojem mišljenju, čustvanju in delovanju odpadli od svojega naroda in so postali to, kar so, s pomočjo Nemcev v boju proti Slovincem!

Iz Sofije.

Avstrijski cesar in cesarica v Sofiji.

Njegovo Veličanstvo cesar Karel in Njeno Veličanstvo cesarica Zita sta prišla v Sofijo v petek, dne 17. maja ob 3. uri popoldne na obisk svojih zaveznikov Bolgarov in svojih sorodnikov, kraljevske bolgarske družine.

Sprejem je bil veličasten, tako na kolodvoru, kakor tudi pri prekrasnem slavoloku, kjer je cesarsko dvojico pozdravila tudi tukaj živeča avstrijska in ogrska kolonija; točno ob 6. uri zvečer bili so predstavljani cesarju v slavnostni dvorani avstrijskega poslanstva zastopniki tukajšnjih avstrijskih in ogrskih društev, med temi tudi trije Slovenci: gđ. Anderwald, Verhovšek in I. podpredsednik društva Avstrijev v Bolgariji, g. Ivan Kenda, s katerim se je cesar dalj časa razgovarjal; ko je pri tem prišel govor tudi na Kendov rojstni kraj Bovec, je rekel cesar:

»Da, da, znano mi je, da je tudi ta lep kraj mnogo trpel, toda potrudili se bomo, da napravimo to mesto še lepše, kakor je bilo.«

Drugi dan si je ogledal cesar neka najvažnejših bolgarskih zavodov, historični muzej itd. ter se popoldne odpeljal v bolgarsko glavno taborišče.

Tukajšnji poslanik grof Czernin pa je priridel na čast Njenemu Veličanstvu cesarici čaj, h kateremu so bili povabljeni najvišji tukajšnji krogi, vsi zavezniški in nevtralni poslaniki, vsi bolgarski ministri, predstavitelji najvišjih uradov, tukajšnji gospod knez nadškof z gospodom župnikom oo. kapucinov in glavni poveljniki tukajšnje garnizije; te visoke časti pa so bili deležni tudi prej omenjeni trije Slovenci s svojimi soprogi. Ob prihodu ljubke in velesimpatične avstrijske cesarice so zaorili ob zvokih avstrijske himne in bolgarske »Sumi Marica« navdušeni pozdravi, nakar je bilo cesarici predstavljenih nekaj sprog bolgarskih ministrov. Potem so sedli k bogato obloženi mizi s sladoledom, pecivom in čajem.

Otroci tukajšnje katoliške šole, nad 300 po številu, s šolskimi brati in sestrami na čelu, so zapeli spodaj na dvorišču cesarsko pesem, neka učenca pa je cesarici, ki je stala pri oknu, deklamirala srčne pozdrave in udanostne izjave otrok, katerim se je cesarica najljubeznivejše zahvaljevala.

Spolšno je napravila mlada cesarska dvojica v srcih vseh Bogarov in Avstrijev s svojo brezumno ljubeznivostjo in dobroščnostjo izredno dober vtis in bodo ti srečni dnevi ostali nepozabljivi in v traji-

nem, prijetnem sponimu vsem, ki so ju videli ali celo visoko čast imeli, z Njimi govoriti.

Omeniti moramo še, da so se pri tej priliki razdelila i najvišja odlikovanja in je bil odlikovan z zlatim zaslužnim križcem s krono tudi gospod Ivan Kenda, za zasluge, ki si jih je pridobil z obilnim in radodarnim podpiranjem vseh avstrijskih in bolgarskih dobrodelnih zavodov, šol in sirotišnic. Gospod Kenda je s tem prejel že četrto odlikovanje. Iskreno čestitamo!

Slovenski labor v Družmirju.

Predpriprave za shod.

Družmirje je lična vas tik mesteca Šoštanj. Ljudstvo je želelo shod. Priprave za shod, da sprejme domačin svojega domačina na lepi slovenski zemlji, so bile naravnost velikanske. Že nekaj dni so gospodične in dekleta pletle krasne vence, da z ozaljšanimi prostori in okinčanimi domovi sprejmejo Jugoslovane v gostoljubni kraj. Možeje in fantje so postavili tri velikanske mlaje, izmed katerih je bil mlaj na zborovališču 33 metrov visok. Slovenske trobojnice so plapolale z dreves, katera so videli potniki po celi dolini. Na vseh hišah so visele slovenske in cesarske zastave. Veselje je navdajalo stare in mlade, da se jim je posrečilo podati tako lepo lice slavnemu Družmirju.

Prepoved shoda.

Velika žalost se je polastila vseh, ko so zvedeli, da je vlada shod prepovedala. Poparjeni so bili vsi in nevoljni ter ugibali, kaj bo. Slovenjgraško glavarstvo je v zadnjem trenutku prepovedalo shod, utemeljujoč to prepoved s trditvijo, da je »mir in red v nevarnosti«. Nemškutarji so kar besneli že ves teden in tekali v Slovenjgradec in v Gradec k namestniku Claryju ter zahtevali, da morajo shod prepovedati. To se jim je posrečilo. Poslanec dr. Verstovšek se je radi prepovedi pritožil in vložil ugovor v Gradec in na Dunaj. Seveda ni dobil do srede nobenega odgovora. Vsega ljudstva ni bilo mogoče več obvestiti o prepovedi, skrbeli pa so za to uradi. Oni so hitro naznanili prepoved v nemških listih, kateri so bili posneti v zadnjem trenutku še v »Slovincu« in »Slov. Narodu«. Povabljeni poslanci se vsled prepovedi shoda niso vsi pripeljali v Družmirje, pač pa je došel poslanec dr. Verstovšek v svoj okraj, ker je bil prepričan, da se bodo zbrale velikanske množice ljudstva. In ni se varal. Že v sredo popoldne je bil praznik v Družmirju. Domačini so dobili novega poguma, ko je prišel poslanec med nje.

Pevci zaslužijo lavorjev venec.

Okrog velikana mlaja se je zbrala vesela družba pevcev, krasnih deklet, nežnih gospodičen, vrlih fantov in veselih mož, roko v roki so se držale kmečka dekleta in mestne gospodične ter popevale kakor slavčki. Stari sivolasi možje so se rinitili k pevcom, da bi lažje ubirali svoje glasove med izborni petje. Narodne himne in narodne pesmi so se vrstile druga za drugo. Za vsako pesmijo je zaoril iz tisoč grl gromovit živijo. Pevci so bili neutrudljivi. Ko so gostje odhajali na vlak, so jih spremljali pojoč na kolodvor.

Povratek na dom.

Od 2. do 7. ure so vztrajali ljudje na zborovališču. Le počasi so se poslavljali iz prikupljivega Družmirja. Spremili smo goste na kolodvor, slovenska pesem se je razlegala po mestu. Dohod na kolodvor je bil zabranjen. Pevke so se postavile ob progi in v srčno slovo zapele odhajajočim »Lepa naša domovina«.

Po odhodu vlaka so se domačini Šoštanjani in Družmirčani s poslancem dr. Verstovškom zbrali v hotelu Avstrija. Za podruogo uro so smeli v mestu odpreti gostilne. Pesem za pesmijo je krožila znova. Dr. Mayer je napil v izbranih besedah mladini, ki je naš up in naša nada. Tik pred 9. uro so zapustili vsi gostilniške prostore in se pripravili na odhod. Pred stanovanjem dr. Verstovška so pevci zapeli še podoknico »Slovan na dan«. Ljudje so se zbirali takoj zopet tukaj in mirno poslušali čudovito ubrano petje. Dr. Verstovšek je stopil na ulico, se še enkrat zahvalil za to požrtvovalno narodno delo na današnjem velepomembnem dnevu in jih pozival, da ohranijo ta lepi shod v trajnem spominu.

Red in mir.

Ves popoldan je vladal najlepši red. Razen razburjenja na raznih cestah, kjer so žandarji ustavljali ljudi, se nikjer ni kralil mir. Vse se je vršilo v najlepši složnosti in zadovoljnosti. Le zvečer je neka nemška šoštanjka frajla kazala pevkam oddaleč dolge nosove in s tem tudi svojo nemškutarstvo kulturo. Oblastveni zastopniki in tuji so občudovali veliko navdušenje, ki ni bilo umetno, prišlo je iz srca. Bilo je pravo navdušenje brez pijače, brez vina, brez piva, dasiravno so se nam smilili marsikateri potniki, ki so prišli več ur hoda, pa niso dobili nikjer niti požirka okrepčila.

Tako se je vršilo slavje obletnice majniške deklaracije v lepi vasi Družmirje. Družmirčani so ponosni na svoj kraj. Ta dan jim ostane zgodovinski dan.

Pismo iz Gorice.

Gorica, 28. maja.

Na binkoštno soboto je imel deželni šolski svet za Goriško-Gradiščansko pod predsedstvom tržaškega namestnika Friess-Skeneja v Gorici sejo. Te seje so se udeležili vsi člani šolskega sveta. To je razveseljivo dejstvo. Seja je bila zelo važna. Saj je šlo pri tej seji za zopetno otvoritev srednjih in ljudskih šol v mestu in na deželi. — Znano je, da imamo doslej v Gorici le ljudsko šolo s slovenskim, italijanskim in nemškim učnim jezikom v uršulinskem samostanu. Vse druge šole so zaprte. In še z otvoritvijo te šole so bile združene razne težkoče, ki so se končno premagale. Otroci moškega spola bi namreč ne smeli obiskovati šol v teh zavodih. Enako bi moške učiteljske moči ne smele poučevati v teh zavodih.

Pri tej seji se je razpravljalo, ali ne bi s prihodnjim šolskim letom kazalo otvoriti vseh šol v Gorici. Vnela se je živahna razprava, v kateri so zlasti slovenski člani deželnega šolskega sveta nastopili z odločno zahtevo, da naj se s prihodnjim šolskim letom otvorijo vse srednje šole, moške in ženske. Vladni zastopniki so izražali proti tem zahtevam svoje pomisleke in se zlasti sklicevali na to, da so sedanji šolski prostori v mestu po veliki večini zasedeni po vojaštvu. Proti temu so slovenski člani zahtevali od vlade, naj pri vojaštvu ukrene vse potrebno, da se šolske stavbe izpraznijo in popravijo. Ker so tem zahtevam pritrtili tudi laški člani deželnega šolskega sveta, je obveljal sklep, ki poziva vlado, da s prihodnjim šolskim letom otvori v Gorici vse gimnazije, realko, moško in žensko učiteljske in vse ljudske šole.

Zadnje čase se je širila govorica, da namerava vlada opustiti žensko učiteljske. Zaradi te govorice, ki je izvirala iz še precej verodostojnih krogov, je bila pri tej seji vlada interpelirana, ali slone take govorice na resnični podlagi. In če so te govorice resnične, potem moramo brezobzirno protestirati proti tej vladni nameri. Saj je žensko učiteljske v Gorici edini višji dekliški zavod na Goriškem, namenjen Slovenkam, Italijankam in Nemkam. Če bi se ta zavod zatrl, potem bi se morali zatreti vsi drugi razredi, ki so v zvezi s tem učiteljskem, tako slovenska moška in ženska vадnica, nemško-slovensko-italijanska moška in ženska vадnica in potem še italijanska moška in ženska vадnica. Ta korak vlade bi bil za naše šolstvo v mestu naravnost katastrofalen. — Namestnik je na to interpelacijo pomirjevalno odgovoril, da vlada nima namena tega storiti in da tozadevne govorice slone na zakotnih informacijah.

Upajmo torej, da se s prihodnjim šolskim letom zopet otvorijo vrata naši šolski mladini v Gorici.

Kaj bo pa z zavodji »Šolskega Doma«? »Šolski Dom je za goriške Slovence življenjske važnosti. Koliko tisoč in tisoč otrok se je v teh zavodih že izsolalo in dalo Slovincem in državi dobre može. Saj je naravnost škandal, da vlada šol v teh zavodih še ni podržavila. »Šolski Dom« je izvrševal svojo domoljubno nalogo v polni meri. Pač zasluži sedaj, ko so goriški Slovinci prestali grozno vojno preskušnjo, da ga država vzame pod svoje okrilje, in to tembolj, ker so se hiše društva »Šolski Dom« kljub vojni še precej dobro ohranile. Prenehati mora enkrat za vselej vzdrževa-

nje ljudskih šol po zasebnikih, ko je pa država zato tu, da skrbi za izšolanje otrok. Sicer imamo Slovenci od goriškega magistrata ustanovljeno slovensko ljudsko šolo, katere pa vsled velike oddaljenosti od mesta ni obiskovalo skoraj nič otrok. Ker se je tok časa izpremenil in razmere na goriškem magistratu — vsaj na videz — tudi, potem naj mestni komisariat premesti slovensko šolo iz Podturna v sredino mesta. Nič napčnega bi ne bilo, ako bi se slovenske ljudske mestne šole premestile v »Šolski Dom«. Na vsak način pa se morajo slovenske mestne ljudske šole premestiti iz Podturna v mesto. — Dobro in pošteno bi bilo, da bi vlada ali mesto razbremenilo »Šolski Dom«, in da bi enkrat prenehali s tlačenjem goriškega slovenstva. »Šolski Dom« je vzgajal svojemu narodu, veri in cesarju zveste može, in bi ne bila nikaka sramota za državo, ako bi ta njegov trud priznala.

Nemci prekoracili Marne.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 31. maja. Veliki glavni stan: Vojna skupina kraljeviča Rupreta. Boji menjajoče se sile. Manjši pehotni boji.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Sovražnika, ki se je umikal s fronte ob Ailetto južno od Oise, smo ostro zasledovali čez Oise in Ailetto in dosegli črto Bretigny-St. Paul-Trosly-Loire. Severno od Aisne smo v neprestanih bojih vrgli sovražnika čez Bieuzy in Chavigny. Južno od Soissona je Francoz s konjenico in pehoto izvršil silen protinapad, pa ga je naš ogenj uničujoče zagrabil in porazil. Prekoracili smo cesto Soissons-Hartennes. V smeri proti Fete en Tardenois od jugozahoda čez Marne in od jugovzhoda privedene francoske divizije niso kljub obupnim protinapadom nikjer mogle ustaviti naših prodirajočih zborov. Sovražne postojanke v ozadju pri Arcyju in Rozoy le Grand smo predrli. Južno od Fère en Tardenois smo prišli do Marne. Višine pri Champvoisy, St. Gemme in Romigny so v naši posesti. Na južnem bregu Vesle zahodno od Reimsa smo vzeli Germigny, Gueux in Thillois.

Ujetniki in plen se neprestano množijo: nad 45.000 ujetnikov, veliko nad 400 topov in na tisoče strojnih pušk.

Berlin, 31. maja, zvečer. Na bojni črti od Noyona da zahodno od Reimsa naš napad dobro napreduje.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Berlin, 30. maja. Wolff: Francozi se na mnogih točkah žilavo branijo. Krvave sovražne izgube so na dotičnih točkah posebno težke.

Berlin, 30. maja. Wolff: Četrty dan nove velike bitke se je razširila bojna črta že nad 80 km. Prelom meri na najglobljejšem mestu 52 km; sovražniku smo odvzeli 3000 štirirajskih kilometrov deloma najrodovitnejše zemlje. Zasedli smo strategično važne točke in odvzeli sovražniku dragocene železniške zveze. Novi dogodki so znatno približali nemško vodstvo svojemu cilju: razbiti sovražno bojno črto in sovražna bojna sredstva. Poleg 45.000 ujetnikov so izgubili Francozi in Angleži, posebno Francozi, veliko mrtvih in ranjenec; najtežje žrtve krvi so žrtvovale posebno rezerve, ki so jih pripeljali in vrgli zelo hitro v boj; deloma brez podpore s topovi so morale napadati s protinapadi brez koristi za nje. Niti približno ne moremo ceniti vrednost, ki jih je izgubil sovražnik v vojnem blagu in vsakovrstnem orodju na obsežni fronti. Plen trajno raste; veliko število izgubljenih topov, strojnic, streliva, taborov in skladišč dokazuje bolj, kakor vsaka beseda, da se ne more govoriti o urejenem, metodičnem umiku.

Berlin, 31. maja. Wolff: Južno od La Ville Auloisa smo zaplenili 33 topov, severno od Brioula-sur-Vesle pa dva nepoškodovana železniška topova z lokomotivami. V dolini Aisne je ostalo veliko topov. Nemci so zaplenili pri Pinonu francosko 14,5 cm baterijo s strelivom in z avtomobili. Zahodno od Reimsa so zaplenili Nemci več železniških vlakov z lokomotivami in s topovi.

Berlin, 31. Wolff poroča o izgubah 21. angleške divizije: 64. brigada je izgubila 33 odstotkov ujetnikov, krvave izgube znašajo 30 odstotkov; izgubila je torej nad 60 odstotkov; 62. brigada 21. angleške divizije je izgubila 35 odstotkov ujetnikov; druge izgube znašajo 35 odstotkov; skupno znašajo torej izgube 70 odstotkov. 110. brigada je izgubila 60 odstotkov ujetnikov, krvave izgube znašajo 25 odstotkov. Pri Cornucyju je ojačila 62. brigado 7. brigada 26. divizije, ki je izgubila 50 odstotkov ljudi. Pionirji 23. divizije, ki so ojačili 64. brigado, so izgubili 40 odstotkov svojih ljudi.

Francosko poročilo.

Pariz, 30. maja, zvečer. Bitka je trajala cel dan z isto silo na celi fronti. Na-

skupine, ki so se trdno ustalile v zahodnih izhodih Soissons, so zabranile tam vsako sovražno napredovanje. Na jugu držimo levi breg Oise, v središču se sila boja ni zmanjšala. Nemci so vzeli Fère-en-Tardenois-Veziley in so pomnožili napore v smeri proti Ville-en-Tardenois. Na desnem krilu in severozahodno od Reimsa smo držali svoje postojanke.

Poročila iz bitke v Franciji.

Cesar Viljem si je ogledaval v Craonni bojišče skupno s Hindenburgom in z nemškimi cesarjevičem. — Reims so obkolili Nemci v obliki klešč in pričakujejo, da bo vršel tja Foch velike rezerve, da vzravna položaj. — Iz Rotterdama poročajo, da so Francozi že izpraznili Reims. — Na Flandrskem in pri Montdidierju so pričeli Angleži in Francozi silnejše streljati. — V francoski zbornici so predlagali, naj se izselijo iz Pariza vse žole. — Splošno se sodi, da se bo francoska vlada zopet preselila v Bordeaux. Pariški mestni svet je vprašal Clemenceau, če je Pariz v nevarnosti in če bodo mesto smatrali za trdnjavo. Clemenceau je odgovoril, da se mora še posvetovati s Fochom, predno more podati izjavo.

Boji v Franciji.

«Matin» poroča: Vrhovno poveljstvo se ni moglo zbrati dovolj rezerv, da ustavi ofenzivo. «Petit Parisien» pravi: V sedanjem trenutku je najbolj nevarno, da pride sovražnik do črte Chateau-Thierry in do železniške črte Pariz-Clalons. — «Homme libre» brani napadeno vrhovno poveljstvo in pravi, da ni moglo braniti istočasno morja in Pariza.

Priprave na Italijanskem.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 31. maja. Uradno se poroča: Bojevanje v ozemlju Tonale je bilo včeraj omejeno na artiljerijski ogenj. Načelnik generalnega štaba.

Mir s Finsko.

Dunaj, 31. majnika. (K. u.) Danes se razglasi avstro-ogrsko-finska pravno politična dodatna pogodba k mirovni pogodbi, ki obsega določila o obnovitvi javnih in zasebnih pravnih odnosov, o nadomestilu civilne škode in o zamenjavi vojnih ujetnikov in civilnih internirancev, o amnestiji in o postopanju s tistimi ladjami in tovari, katerih se je polastil sovražnik.

Narod sebi.

Pred štirimi tedni smo se obrnili do narodno zavednih Slovencev s prošnjo, naj osnujejo po deželi slovenski krajevne odbore in odseke, ki bi zbirali člane za Slovenski glediški konzorcij v Ljubljani. Prosil smo, da bi se oglašili novi člani vsaj do 12. maja t. l.

Dasi je bil rok prav kratek, je bil aspeh tega poziva vendar še dosti ugoden. Posebno lep je bil v Idriji, kjer je krajevni odbor pod načelstvom g. not. kand. Tavcesa do 12. maja nabral že nad sto delnic po sto kron. Tudi naši junaki na frontah, vsak trenutek v smrtni nevarnosti, so se spomnili našega kulturnega zavoda: slovenski vojaki v bolnici v Soškem Vidmu so poslali 1000 K, častniški zbor naskakovalnega bataljona 42. d. p. divizije, vojna pošta 136, pa je nabral 910 kron — posebno jub dar, ker nam je došel od bratskega lebla našega troedinega jugoslovanskega naroda — in tudi pri drugih oddelkih se birajo darovi za slovensko Talijo.

Stopili pa so na plan tudi denarni zavodi. Jadranska banka je pristopila konzorciju z vsoto 20.000 K in s tem pokazala, la umeva, kakše važnosti je za kulturo dovro narodno gledišče. Naj bi jo v obilni aeri posnemali in prekašali tudi drugi denarni zavodi.

Vendar je bil rok do 12. maja t. l. veliko prekratek, da bi se mogla razpusti odrobna organizacija po vseh slovenskih krajih. A prav taka organizacija nam je ujnjo potrebna.

Narodno gledišče v Ljubljani mora iti vez in središče za vse ostale odre in lramatična društva po naših manjših metih, zlasti tudi ob narodnih mejah. Narodno gledišče naj vzgaja pred nami tudi do nač izobražen igralski naraščaj, ki so ga ogrešali doslej vsi slovenski odri. Konzorcij hoče zato ustanoviti lastno strokovno dramatično šolo in v zvezi z Glasbeno atico tudi glasbeno-dramatično šolo. Le ako se bo moglo povzdigniti ljubljansko Narodno gledišče in z njim tudi pokrajinski dri na tisto umetniško višino, ki je potrebna, da bodo resnično v korist naši knji-evnosti in kulturi.

Te dni smo videli Slovenci, kako naši bratje Čehi v Pragi in po vsem Češkem praznujejo jubilej svojega Narodnega gledišča. Požrtvovalnost češkega naroda, ki si je pred petdesetimi leti z geslom »Narod sebi« sam ustanovil svoje prekrasno prvo Narodno gledišče, je rodila najlepše sado-ve, bogato dramatično literaturo in predivno dramatično glasbo, priče češke kulturne višine. Če hočemo, da bo prineslo gledišče tudi nam tako lepih sadov, moramo pritegniti, kakor svoj čas Čehi, vse svoje sile k skupnemu delu.

Slovensko Narodno gledišče skupna zadeva vseh Slovencev!

Zato se obračamo do premožnejših Slovencev po vseh slovenskih pokrajinah, na Kranjskem, Primorskem, zlasti v Trstu, Štajerskem in Koroškem, da po svojih močeh podpro osrednji slovenski oder, Narodno gledišče, bodisi da pristopijo kot člani slovenskemu glediskemu konzorciju v Ljubljani (deleži po 100 K), bodisi da prispevajo tudi z darili. Pritegniti moramo vse narodne sile k skupnemu delu. Po vseh občinah naj bi krajevni odbori ali vsaj posamezni zastopniki nabirali člane, darove, in podpirali upravni odbor tudi z nasveti. Noben slovenski kraj naj bi ne bil brez žilavega delavca za slovensko Narodno gledišče. Zato prosimo, da bi zavedni delavni moške in žene v vsakem večjem kraju, v vsaki občini čim prej osnovali krajevne odbore in to naznanili uprav- nemu odboru, hkratu pa naj se javijo tudi posamezniki, ki bi bili voljni pomagati pri skupnem delu za slovensko gledišče in slovensko kulturo.

Naprej za Čehi do končnega cilja!

Upravni odbor slovenskega glediškega konzorcija v Ljubljani.

Politične novice.

Parlament. Z Dunaja poročajo: Glasovi, ki zahtevajo sklicanje parlamenta, se množe. Vlada zagotavlja, da sama želi, da potom pogajanj s strankami še pred potekom proračunskega provizorija doseže delozmožnost poslanske zbornice vsaj v toliko, da ne bo ovir za njeno sklicanje. Ministrski predsednik dr. pl. Seidler je slej ko prej optimističen. Nemške stranke ga sicer vsled tega občudujejo, vendar zelo dvomijo, da bi se mu posrečilo premagati velike težave.

Stanek obolel. Načelnik Češkega svaza Stanek je obolel in odpotoval v Karlove Vare.

Poljaki neizprosní. »Vossische Zeitung« poroča z Dunaja: Pogajanja glede sestave parlamentarne večine so se prekinila radi neizprosnosti Poljakov, ki so stavili dvoje vrst zahtev in sicer zunanje-političnega značaja in zahtev, ki se nanašajo na Galicijo. Če se posreči doseči soglasje glede galicijskega vprašanja, je upati, da ne bodo Poljaki prepredili dovolitve vladnih potrebščin. Razgovor Poljskega kola z grofom Burianom se pred koncem junija ne bo mogel vršiti, ker se bo grof Burian delj časa mudil v Berlinu. Ker poteče proračunski provizorij koncem junija, ne bo dosegel Seidler po § 14., ampak bo vladal dalje brez zakonite dovolitve proračuna, kakor je to storil že meseca marca. Čehih in Jugoslovanih sodijo, da bodo sicer delali vladni težave, parlamenta pa ne bodo razbili.

Nemški posveti z dr. pl. Seidlerjem. Zvezni odbor nemško-nacionalnih strank ima 1. t. m. zvečer sejo, na kateri bo poslanec Waldner poročal o svojem pogovoru z ministrskim predsednikom.

Tudi nemških nacionalcev je strah vojne. Današnja »Tagespost« piše: »Tako silno daleč smo prišli. Pojmi npravnosti se majajo. Ozračje je nasičeno z vonjem krvi in za tope narave izgine kmalu razloček med zapovedanem ubijanjem sovražnika in prepovedanem umorom brata... In Kain se je vršel nad Ablo.« — Tako »Tagespost« danes. Jutri bo zopet pisala o Siegfriedskem zmagovitem nemškem miru in o persekucijah avstrijskih Slovanov.

Ogrski ministrski predsednik na Dunaju. Dr. Wekerle je bil 29. maja v daljši avdienci pri cesarju, nato je imel daljši razgovor z zunanjim ministrom grofom Burianom in avstrijskim ministrskim predsednikom pl. Seidlerjem. Zvečer se je vrnil v Budimpešto. Nasproti zastopniku »Pesti Napla« je izjavil, da se utegne zamenjavati ratifikacijskih listin ruskega miru izvršiti tekom 14 dni, nakar se bodo mogli odnošati med Avstrijo in Rusijo zopet obnoviti.

Ogrska volilna reforma. V odseku za volilno reformo je ministrski predsednik dr. Wekerle priporočal, naj se sprejme prvotno besedilo točke, ki določa štiri službena leta. Sprejeto. Grof Tisza je

nato predlagal, naj se izključi ženska volilna pravica. Za predlog je glasovalo 10 članov, 11 proti. Tiszova delavna stranka je predlagala, da je za trajno zaposlenega smatrati tistega delavca, ki je tekom zadnjih štirih let pri dveh gospodarjih odslužil vsaj tri leta, čeprav v presledkih.

Ukrajinci. Načelnik parlamentarne zastopstva Ukrajincev, dr. Petruševič, in njegov namestnik dr. E. Levickij, sta bila 31. maja sprejeta pri zunanjem ministru Burianu. Ker sta bila že preje v avdienci pri nemškem državnem tajniku pl. Kühlmannu, o kateri sta se izrazila zelo zadovoljno, ima današnji pogovor poseben pomen.

Razpor v centru. V nemškem centru so se pojavila ostra nasprotstva z ozirom na vojne smotre. Del centra pod vodstvom »Kölnische Volkszeitung« plava v velenemski struji, ker sodi, da se bodo tako protestanti katoličanom približali. Drugo strujo vodi poslanec Erzberger, ki se odločno zavzema za spravi mir in ki mu tudi na vzhodu sklenjeni mir ne ugaja. Sloga in strnjnost centra je med vojsko precej trpela.

Erzberger nastopi za mir. Na veliko jezo velenemških vojnih hujskačev trde berlinski parlamentarni krogi, da bo predlagal Erzberger v prvi seji nemškega državnega zbora po počitnicah predlog, ki se bo kril v svojih glavnih smereh z znanimi mirovnimi sklepom, sklenjenim 19. julija 1917.

Prusko konservativno glasilo za mirovna pogajanja. Velekonservativni časopis »Kreuzzeitung« je objavil članek, ki izvaja med drugim: Ker smo se po miru na vzhodu tako okrepli, da smo gospodarsko zagotovljeni prebiti, se nam ni bati, da oslabi mirovna ofenziva našo politično postojanko. Potreba miru je že mednarodna zahteva. Zdej je za nas najugodnejši trenutek, da si zagotovimo s hladnim, a ostrim bojem za mir vse ugodnosti in prednosti. V program mirovne ofenzive spadajo glavne zahteve, ki morajo biti stvarne, konkretne in utemeljene. Kdor odkloni zahteve, hoče razbiti Nemčijo. Pravi čas je zdaj, ker bodo okrepli učinek vojaški uspehi.

Bavarski kralj na Dunaju. Bavarski kralj in kraljica sta bila 31. t. mes. v Laksenburgu pri rodbinski pojedini. Cesar Karel je sprejel popoldne bavarskega državnega ministra Dandla v avdijski.

Zborovanje gospodarskih zvez srednje Evrope se je začelo 31. maja v Badnu pri Dunaju. Na predidčem pozdravnem večeru je rekel predsednik avstrijsko-nemške gospodarske zveze, da stoji letošnje zborovanje v znamenju vevlačnih posvetovanj v glavnem stanu za zavarovanje in izpopolnitev zveze. Trgovinski minister baron pl. Wieser je rekel, da bi skupnost v narodnem gospodarstvu ne mogla biti trajna, ako bi ne bilo pravih skupnih interesov; le-ti dajejo našemu gospodarstvu zblížanju vsebino, ki nas bo trajno najtesneje vezala. Poslanik grof Wedel je naglašal, da je treba za srednjeevropske probleme najti rešitev, s katero bo samostojnost in gospodarska neodvisnost vsake vdeležene države ostala docela nedotaknjena, ki bo prosto vsake sovražne tendence proti inozemstvu in ki ne bo ovirala sklepanja trgovinskih pogodb za bodočnost. Minister dr. Mataja je rekel, da moramo naše uredbe na poprišču delavskega zavarovanja čim preje razširiti. Sekcijski načelnik dr. R. Gratz upa, da se bo zveza z Nemčijo tu v gospodarskem oziru poglobila. Govorili so še poslanec nemškega državnega zbora Stresemann, župan Weiskirchner in predsednik ogrsko-nemške gospodarske zveze baron Madarassy-Beck. — 1. t. m. se je začelo zborovanje ob navzočnosti ministrov barona pl. Wieserja in dr. pl. Schauerja, saškega poslanika grofa Nostiza i. dr. Obema vladarjema so poslali udanostne brzojavke.

Nemški vrhovni poveljnik na vzhodu. Varšavski »Dziennik« poroča: Za vrhovnega poveljnika vseli ozemelj, ki so na vzhodu še zasedene, se imenovan veliki vojvoda Hesenski.

Proti socialistom v Italiji. »Havas« poroča iz Rima, da so zaprli na zahtevo turinskih vojaških oblasti v sredo ravnatelja socialističnega »Avantija«. Dolže ga izdajstva, ker je govoril v navzočnosti francoskih zastopnikov v Turinu hujskajoč govori. Socialistična stranka je poverila vodstvo lista poslancu Morgariju.

Clemenceau napoveduje diktaturo. Položaj na bojišču vpliva tudi na notranjo politiko v Franciji. V zbornici je glasovalo 174 poslancev, najštevilnejša manjšina, odkar vlada Clemenceau, za predlog, naj se precej razpravlja o interpelaciji levice, ki pravi o položaju na bojišču, da je tragičen. Večina je sklenila s 343 glasovi odgoditev do torka. Zbornični predsednik Deschanel je zapustil svoj sedež in opo-

minjal parlament, naj pozabi na vsa neso-glasja in naj misli le na bodočnost Francije. Viharni medklici: »Gospod predsednik, izpolnite svoje dolžnosti!«, so ga prisilili, da je zopet zasedel svoj prostor. — Clemenceau je izjavil pod pritiskom strahne nevarnosti, da si bo izposloval od parlamenta pooblastila diktatorja. »Figaro« in drugi listi desnice pozdravljajo Clemenceauovo misel, socialisti pa zahtevajo, na se skliče narodni zbor. »Echo de Paris« poroča, da so pričeli v Parizu zapirati socialiste in da namerava vlada zatreti vsako socialnodemokratsko agitacijo s silo.

Anglija proti Japonski. Angleški poslovodja v Petrogradu je izjavil ljudskemu komisarju zunanjih zadev, da se bo zavzemala angleška politika za nedotakljivost Rusije v vzhodni Aziji. Angleška vlada zavzema stališče, da morajo Japanci prej ko mogoče umakniti tudi zadnji svoj v Vladivostoku izkrcani oddelek.

Za predsednika nemškega državnega zbora namerava centrum predlagati posl. Fehrenbacha.

Tajna vojaška pogodba Japonske s Kitajsko. »Shang-hai Gazette« poroča: Tajna vojaška pogodba, ki sta jo sklenili Japonska in Kitajska, določa: Japonska organizira kitajsko policijo. Japonska prevzame vodstvo vseh kitajskih arsenalov in ladjedelnic in sme v vseh delih Kitajske kopati železo in premog in dobi vse pravice, ki jih je zahtevala na Mongolskem in v Mandžuriji. Določili so odredbe, ki podvržejo finance in vzgojo v Kitajski japonskemu vplivu. Japonska je dosegla, da je formulirala Kitajsko pogodbo z ostjo naperjeno proti Nemčiji in da verjame anglosaški narod na obeh obalah Atlantskega oceana, da traja pogodba le med sedanjo vojsko.

Vsled novih sijajnih uspehov na zahodni fronti bodo, kakor poroča kore-spondenčni urad z Dunaja, tri dni obešene zastave na vseh vojaških poslopjih.

Dnevi darovanja

za slovenske vojne slepce, invalide in sirote.

1. Po celi deželi od 1. do 4. junija zbirke darov.

2. V Ljubljani bo danes popoldne in jutri v nedeljo po ulicah prodaja cvetlic, sladšič, razglednic. Preplačila se hvalečno sprejemajo.

3. V času od 1. do 4. junija bodo darovali naši trgovci.

Dnevne novice.

Prezvzvišenega knezoškofa dr. Antona B. Jegliča je izvolila občina Borovnica v svoji seji dne 30. maja radi nešteti zaslug dvajsetletnega neumornega dela za blagor cerkve in naroda za častnega občana.

Novomašniki. Jutri v nedeljo bodo prejeli sv. mašniško posvečenje sledeči gg. bogoslovci ljubljanske škofije ter bodo imeli nove sv. maše: 1. Bertoncelj Valentin 3. junija na Brezjah; 2. Gnidovec Albin 16. junija v Žužemberku; 3. Govekar Leopold 9. junija v Smedniku; 4. Milavec Ciril 9. junija v Planini; 5. Pavlič Anton 9. junija na Prtovču; 6. Podbregar Pavel 9. junija v Vrhpolju; 7. Presetnik Franc 9. junija na Ježici; 8. Radoš Martin 9. jun. na Radovici; 9. Rožič Franc 9. junija na Koroški Beli; 10. Šavli Andrej 4. junija na Brezjah; 11. Jeretina Janez 9. junija v Skocijanu pri Dobu; 12. Pele Josip 16. junija na Vrhpolju. Trije gg. t. j. Logar Josip, Oven Josip in Šolar Jakob bodo posvečeni pozneje, kar bomo že naznanili.

Krekova akademija na Jesenicah. Na Telovo, dne 30. majnika, je priredilo Kaf. delavsko društvo na Jesenicah v prostorih Delavskega doma Krekovo akademijo. Dvorana je bila napolnjena. Domača društvena godba je s preciznostjo izvajala godbene točke kakor tudi društveni dekliski tamburaški zbor. Deklamacije so bile izborna pogodne, istotako tudi pevske točke, katere sta proizvajala pod vodstvom jurista Savinska moški in mešan zbor. In sicer je deklamirala Lorenčičevo: Kreku gđc. Jerica Rekar, Gregorčičevo Naš Narodni dom pa gđc. Minka Pokeljšek. Verzi so dihalo življenje in govorili o talentu deklamovalk. Istotako sta dobro deklamirala Gregorčičevo »Velikonočno« Jože Markež in »V pepelnici noči« Vladimir pl. Kapus. Višek večera pa je bila brezdomno živa slika Lovrenčičevo »Vstajenjes«, katero so morale igralko, ki so naravnost mojstrsko igrale, ponoviti. Vloge so bile v rokah gosposdičen Jerice Rekar, Cilke Bernard, Milice Savinšek, Jerice Čop. Vilino kolo so izvedle gospodične Minka Pokeljšek, Franica Rekar in Minka Pavlič. Pesem vil

Ne čakajte

na podpise svojih prijateljev; če ste se odločili, podpisite takoj

8. vojno posojilo.

s spremljevanjem tamburaškega zborja je za ta večer uglašil domačin jurist Slavko Savinšek. Govor Krekovemu spominu je govoril mesto zadržanega gosp. Smodeja urednik Lojze Vrtovec. V imenu Jugoslov. dem. stranke se je poklonil Krekovemu geniju g. Jakob Špicer. — V nedeljo ponavlja društvo igro »Revček Andrejček«.

— **Iz Tržiča.** Dvajsetletnica škofova. V »Našem Domu« je priredilo društvo sv. Jožefa 28. maja skromen spomin na dvajsetletnico škofovo. Slika presvitlega gosp. knezoškofa je bila odlična s papeževo in narodno zastavo, društvene članice so nanesle obilo svežih cvetlic pod sliko in jo z zelenjem ovenčale. Pred okrašeno podobo je opisal g. župnik ogromno delo, ki je izvršil presviti v vseh poljih tekem dvajset let, odkar vlada ljubljansko škofijo. Z živijo klici na ljubljenski nadpastirja se je razšlo obilno zbrano občinstvo.

— **Izobraževalno društvo v Škofji Loki** je na praznik sv. Rešnjega Telesa zvečer v svoji društveni dvorani na najpristnejši način proslavilo dva jubileja, ki jih je v teh dneh obhajal naš narod: obletnico majniške deklaracije in jubilej našega cerkvenega nadpastirja. Slovenost prireditve je povečala še zlasti navzočnost prevzv. g. knezoškofa, ki se je tisti večer in naslednji dan mudil v Škofji Loki in je pri tej priliki v živem zanimanju za društveno delo posetil tudi dvorano in prisostoval celo več kot dve uri trajajoči prireditvi. Do zadnjega kota je bila dvorana polna občinstva, ko je vstopil naš ljubljenski vladika od vseh iskreno pozdravljen. Po uvodni koračnici je g. mestni kaplan F. Terčelj s prisrčnimi besedami pozdravil visokega gosta in se spominjal našega nepozabnega Kreka in njegove velike ideje, utelešene pred letom dni po Jugoslovanskem klubu v majniški deklaraciji. Tudi škofjeloska občina je po svojem županu g. Jos. Hafnerju izročila prevzv. knezoškofu pozdrav in mu izrazila svojo vdanost. Po lepo izvedenih pevskih tokadah pod vodstvom g. kaplana Anžiča je bil s posebnim veseljem sprejet prisrčen nastop malih — treh šestletnih deklic-sirotic, Slovenke, Hrvatice in Srbkinje pred lepo okrašeno podobo njih očeta Kreka. Njegovemu spominu v čast je bila izbrana glavna točka večera, njegovo lastno delo, igrokaz s petjem »Ob vojski«. Težke vloge — zlasti tiste s petjem — so rešili vsi igralci izvršno, tako, da bo treba vso prireditve ponoviti.

— **Odlikovanja.** Ponovno Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil nadporočnik 2. bos. hercegovskega polka Josip Lavrič. — Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil poročnik 34. visokogorske stotnije Josip Cerjak. — Najvišje pohvalno priznanje je dobil črnovojniški oficijal 27. črnovojniškega okrajnega poveljstva Roman Treo. — Zlat zaslužni križec s krobno na traku hrabrostne svetinje je dobil poročnik 19. letalske stotnije Josip Batišič.

— **Slovenski zdravniki**, ki še nimajo stalne službe, se uljudno naprošajo, da pošljejo podpisane svoje naslove ter navedo: letnico promocije, če, kje in kako dolgo so delovali na kakšni kliniki oziroma bolnici in če imajo za to uradna izpričevala (kdor je priobčil kako znanstveno razpravo, blagovoli naj jo poslati podpisane, na zahtevo se bo vrnila). Dr. Mirko Černič, ulica Stare pravde št. 3, I. nadstropje, Ljubljana.

— **Slovenski odbor v pomoč stradajočim otrokom.** V sredo popoldne se je vršil v posvetovalnici na mestnem magistratu sestanek, na katerem se je razpravljalo o nevarnosti in škodi, ki preti mladini vsled gladi. Sprožila se je misel, da se osnuje v Ljubljani osrednji odbor, katerega naloga bi bila, posvečati vso skrb in pozornost stradajočim otrokom. Zlasti naj bi se upoštevala taborišča beguncev, pomanjkanja trpeči kraji na Goriškem in Primorju sploh, na ostalem Slovenskem pa zlasti industrijska središča. Odbor naj bi se obrnil tudi do »Središnjega zemaljskog odbora za zaščito porodica mobiliziranih in u ratu poginulih vojnika iz kraljevine Hrvatske i Slavonije« v Zagrebu s prošnjo, da bi se po potrebi in možnosti tudi slovenska deca sprejemala na Hrvatskem v prehrano. Dosedaj je namreč tamkaj pri posameznih seljških nameščenih čez 15.000 otrok iz Bosne in Dalmacije, ki so se tako rešili gotove smrti vsled lakote. Na sestanku se je povdarjala potreba po šolskih zdravnikih v Ljubljani, ki je baš sedaj med vojno še veliko večja, kakor je bila pred vojno. Končno je bil izvoljen odbor, kateremu predseduje gospa županja dr. Tavčarjeva. Tajništvo je prevzel g. Adolf Ribnikar. Drugi člani odbora so gg. Lavtičarjeva, Štibičeva, Vessnerjeva in Zemetova ter gg. župnik Kalan, dež. sodni nadsvetnik Mulčinski in profesor Vadnal.

— **Iz Dobrépolj.** V eni zadnjih številk smo poročali, da je ustregla kočevska komisija za preživljanje dosedaj komaj 5% strank v smislu zakona od 27. julija 1917. Kot izvemo od verodostojne strani, ti odstotki gotovim gospodom na glavarstvu v Kočevju niso po volji, ker trobijo, da so novih prispevke za preživljanje še vsaj

50% strank. Recimo, da je to neoporečna resnica. Ali ni vseeno škandal prve vrste, da okrajna komisija po desetih mesecih (danes smo baš 27. maja 1918), odkar je sklenjen v zbornici tozadevni zakon, še ni izpolnila popolnoma svoje dolžnosti ter povišala podporo najzadnji stranki? Sicer moramo pa pribiti takoj, da ostanemo pri svoji zadnji trditvi. »Rešila« je mogoče okrajna komisija polovico prošnji, toda — kako! V vseh drugih smislih, samo v smislu zakona od 27. julija 1917 ne! Če gremo od hiše do hiše, pa se bomo prepričali, da dobiva komaj 5% strank vzdrževalno podporo kot določa zakon, drugi jo dobivajo le po milosti, oziroma nemilosti kočevske komisije, kjer sedi klub ogromni večini slovenskega prebivalstva v tem okraju nad polovico Nemcev. Ljudstvo se povprašuje, odkod in zakaj to postopanje? Mi povemo še enkrat: Zato, ker je njihova volja in srce proti nam! Prve plačilne pole za svoje Amerikancev so prišle šele te dni; radovedni smo, koliki bodo posledki. — Poročila se je na binkoštni ponedeljek g. Marija Strnad z g. strojevodjo U. Pustavrhom. Bila je članica Marijine družbe.

— **Naznanilo o sprejemu gojencev v kn. šk. zavod sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1918/19.** Učenci, ki žele vstopiti v I. gimnazijski razred v zavodu sv. Stanislava, naj se zgledajo v spremstvu svojih staršev ali njih namestnikov pri vodstvu zavoda v času od 1. do 16. junija. Prinesejo naj s seboj spisano prošnjo, naslovljeno na kn. šk. ordinarijat; kot priloge pa krstni list, potrdilo o cepljenih kozah in šolsko izpričevalo, ki izpričuje, da je učenec z dobrim uspehom dovršil ljudsko šolo. — Vodstvo kn. šk. zavoda sv. Stanislava, dne 15. maja 1918.

— **Deželna gospodarska pomožna pisarna za vpoklicance in njih svojce.** Vodstvo te pisarne je za čas odsotnosti načelnika gospoda višjega deželnosodnega svetnika J. Hauffena do 23. junija prevzel gospod dr. Danilo Majaron, odvetnik in zbornični predsednik v Ljubljani, Miklošičeva cesta 18.

— **Bavarski kralj na Dunaju.** Včeraj sta se pripeljala na Dunaj bavarski kralj Ludovik in kraljica Marija Terezija, da vrmeta obisk našemu cesarju in cesarici.

— **Umrli** je na svojem posestvu v Treščerovcu pri Karlovcu bivši ban in bivši hrvatski minister dr. Nikolaj pl. Tomašič, star 54 let.

— **Novo petkronske bankovce** namestila izdati Avstrijska-Ogrska banka.

— **Medeno leto.** Od poučene strani se nam poroča, da bo leto, če bo vreme ostalo ugodno, obilo medu. Čebele so zimo v splošnem dobro prenesle. Zgodnja vegetacija jim je v važnem času dala bogato hrano. Vsled menjavanja toplote in mokrote bodo rastline, ki prihajajo v poštev, v splošnem zelo bogato cvetele.

— **Slovenski Straži** so darovali: Podružnica Ligojna pri Vrhniki 400 K; I. Brautušek, župnik, Svetinje, 40 K; Janko Goliass, poročnik, Dunaj VIII., 5 K; po č. g. Fr. Zabretu, vikarju, darovala Marijina družba na Bledu kot del čistega dobička igre »Mater Dolorosa«, 100 K; del čistega dobička I. jugoslovanske kavarne ob priliki godovnega slavlja cesarice Cite, darovala dekliška zveza v št. Ilju v Slov. gorah, 72 K; po č. g. Fr. Treiber, župniku, št. Rupert pri Velikovcu, dar Marijine družbe v št. Rupertu pri Velikovcu, 250 kron; Hren Josip, c. in kr. rezervna bolnica Ptuj, 20 K; po č. g. Sparhakl, kaplanu, Bled, darovala Marijina družba na Bledu čisti dobiček predstave »Mater Dolorosa« — zaostalo — »izročeno že o Veliki noči« 100 K; And. Oset, posestnik, Tolstivrh, nabral med romarji sv. Križa pri Spod. Dravogradu za spomin na shod v št. Janžu in jugoslovansko edinost, 10 K. Posnemajtel

Primorske novice.

— **Izjava občine Livek, Primorsko,** za jugoslovansko deklaracijo. V proslavo obletnice jugoslovanske deklaracije z dne 30. maja 1917 se izjavlja obmejna občina Livek za to deklaracijo: Izjavlja se zanjo: 1. Ker zahteve jugoslovanske deklaracije popolnoma odgovarjajo načelom krščanske pravičnosti. 2. Ker zahteva ta deklaracija demokratično vladno, v kateri ne bo zatiral narod naroda, ne stan stanu. 3. Občina Livek se izjavlja za jugoslovansko deklaracijo, ki zahteva združitev vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov pod avstrijsko, habsburško vladarsko hišo, do katere je izkazovala občina vedno neomajano zvestobo in doprinesla zanjo v tej vojski neizmerne žrtve. — Obenem izraža občina popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu, zahvaljuje se mu za možato, odločno in dosledno delovanje; zahvaljuje se posebno klubovemu načelniku dr. Korošču. Obenem pa obsoja občina vse, ki iz sebičnih namenov rujejo proti delovanju kluba in razdirajo s tem narodno delo in slogo. (Podpisi.)

— **p Rihemberžani za deklaracijo.** Možje, fantje, žene in dekleta iz Rihemberga se v

polnem prepričanju in zavednosti ter z vso navdušenostjo pridružujemo majniški deklaraciji za združitev vseh Jugoslovancev v samostojno državo pod habsburško dinastijo. Prosimo Jugoslovanski klub, naj ne odneha od boja za ta naš sveti smoter. Pozdravljamo ob enem mirovno prizadevanje sv. očeta Benedikta XV. in presvitlega cesarja Karla I. (584 podpisov). — Ob priliki podpisovanja se je nabralo za dr. Krekovo ustanovo na Goriškem 898 K 20 vin. Poleg tega je daroval čg. župnik J. Štrancr 20 K za dr. Krekovo goriško ustanovo in 20 K za Krekov spomenik.

— **p Kuracijski urad št. Andrež pri Gorici** se nahaja začasno v Lokovcu pri Ajdovščini. Pošta Ajdovščina-Lokavec.

— **p Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Gorici.** Goriška podružnica Ljubljanske kreditne banke se je preselila zopet v Gorico, kjer prične 1. junija t. l. zopet v polnem obsegu poslovanje. Bančni prostori se nahajajo v Trgovskem domu.

Koroške novice.

— **k Povrnili so se zadnji čas v svoje domače kraje mnogi begunci iz Ukeve, Žabnice itd. v Kanalski dolini.** Bili so za laške vojske večinoma nastanjeni okrog Brež, Trga in po planinah.

— **k »Šulferajnu«** pridno pošilja darove iz bojnega polja znani nemški odvetnik v Celovcu, dr. Sedlmayer, zdaj avditor (!) pri vojnem sodišču v Tolmezzu. Od tam je sprejelo društvo tudi 500 K od nemških častnikov!

— **k Piva se je skuhalo na Koroškem** še 1916 l. 87.559 hektolitrov, 1917. l. pa samo še 12.879. Takozvanega »Koritnjaka« se je skuhalo samo še 52 hektolitrov. Število pivovaren se je znižalo od 22 na 15. Leta 1915 se je bilo skuhalo še 176.036 hektolitrov.

— **k »Navijanje cen«.** Slavno c. kr. sodišče v št. Pavlu je obsodilo neko posestnico na 50 K globe, ker je zahtevala za liter jabolčnega mošta 50, rec: petdeset vinarjev. Naj se s tem primerja navijanje cen pri drugih stvareh. Kako že pravi pregovor o malih tatovih, da jih obešajo, velike pa...

Ljubljanske novice.

— **lj Dobrodelni koncert**, ki bi se imel vršiti danes zvečer v »Unionu«, je vsled nenadne obolelosti gđ. Medvedove preložen. Kdaj se bo vršil koncert, se bo že pravočasno naznanilo.

— **lj Seja št. Peterske Vinc. konference** bo v ponedeljek točno ob 7. uri zvečer. Prosi se polnoštevilne udeležbe.

— **lj Iz »Prvega ljubljanskega delavskega konzumnega društva«.** Načelstvo navedenega društva se je takole konstituiralo: načelnik Alojzij Kocmur; podnačelnik Fr. Pezdir; tajnica Franja Rupnik; blagajničarka Ana Srakar in Franja Zajc. Pregledovalni odsek (nadzorstvo) se je konstituiralo takole: predsednik Jožef Gostinčar, tajnik Mihael Moškerc. Organizacija prav lepo uspeva in ima zdaj v Ljubljani 3, na Viču 1, v Tržiču 1, v Križeh pri Tržiču 1 prodajalno. Prodajalni ustanovi v kratkem v Kranju in v Spodnji Šiški, v katerih krajih je že kupilo zelo pripravni hiši.

— **lj Trganje lipovega cvetja.** Mestni magistrat naznanja, da je letos okrajno cestno vodstvo prepovedalo obtrgavati lipovo cvetje v drevoredu ob Dunajski državni cesti, v kolikor to spada v mestni pomen. Prestopki te prepovedi se bodo po obstoječih predpisih najstrožje kaznovali.

— **lj Kopalnice »Kolezija«** bo od jutri (2. junija) naprej vsak dan pri ugodnem vremenu odprto od 9. ure popoldne do 7. ure zvečer. Kopalni red za basin je sledeč: V torek, četrtek in soboto od 3. do 5. ure popoldne samo za ženske, od 5. do 7. ure zvečer pa samo za moške, sicer pa skupno kopanje. Obiskovalcem tega kopalnišča se naznanja, da se je tega reda strogo in točno držati. Kopalnišče je znatno zboljšano, deloma tudi razširjeno. Napravili so 19 novih garderobnih kabin in povečali solnčno kopeli za toliko, da je ploskev desk za ležanje trikrat večja od sedanje. Tudi glede dotoka vode v basin, da bo prihajala čista voda, se je ukrenilo kar je sploh mogoče.

— **lj Umrli so v Ljubljani:** Fani Wölfling, zasebnica, 87 let. — Doroteja Bajt, šivilja, 22 let. — Marija Železnik, vdova železničarja, 70 let. — Josip Zalošek, kočar, hiralec, 86 let. — Marija Kavčič, zasebnica, 37 let. — Rajko Breščak, cigán, 39 let. — Anton Brandsteter, zasebnik, 78 let. — Slavko Bernik, delavčev sin, poldrugo leto. — Simon Jurca, sin pekovskega pomočnika, 7 let. — Fran Jesih, ključavničar, 34 let. — Antonija Koprivnikar, hči posestnice, 24 let.

Prosveta.

— **pr Historična slovnica slov. jezika.** Spisal vseučiliški profesor dr. K. Strekelj. Zgodovina jezika je eden glavnih delov kulturne zgodovine vsakega naroda. Tudi pri Slovencih se že davno čuti in se je že

večkrat povdarjala potreba historične slovnice. Imamo sicer nekoliko poskusov in raziskav raztresenih po raznih knjigah, nimamo pa celotne slike zgodovine našega jezika. Ti razlogi so vodili Zgodovinsko društvo v Mariboru, ko se je odločilo posredovati, da izide historična slovnica slovenskega jezika. S tem večjim veseljem pa smo se odločili za izdajo, ker je historično slovnico spisal priznani strokovnjak, pok. graški vseučiliški profesor dr. K. Strekelj. Na žalost sicer ta slovnica ni popolnoma dovršena, obsega pa vendar najvažnejša poglavja. Neizmerna škoda bi bila, ako bi delo ostalo v rokopisu. Znova bi bilo treba obilo truda, ki bi se lahko vporabil za izboljšanje in spopoinjevanje dela. Knjiga je seveda znanstvena, a je naše društvo ne more izdati kot svojo redno publikacijo, ker presega njegov ožji delokrog in gmotna sredstva. Delo bo imelo pomen za ves naš narod in za vse, kd se zanimajo za slovenski jezik. Naše društvo je odvisno le od malega števila svojih članov in nikakor ne zmora samo tega novega bremena. Tudi Trstenjakovega sklada ne sme rabiti v ta namen, ker je ustanovljen le za objavljanje arhivalnega gradiva in podporo mladih historikov. Da se torej omogoči izdajo historične slovnice, je potreba izredne pomoči velikodušnih podpornikov in prijateljev. Obračamo se tedaj na vsa naša kulturna društva, vse naše denarne zavode, na vsakega našega rodoljuba, da nam pride s svojim prispevkom na pomoč. Veliki in majhni doneski bodo pomogli društvu, da bo izvršilo to svojo kulturno nalogo in s tem povzdignilo in obogatilo našo znanost; saj nam za to jamči že pisateljevo ime. Istočasno pa že sedaj prosimo vse one, ki bi si želeli naročiti slovnico, da podpišejo naročilni list in ga pošljejo našemu društvu, da moremo določiti število izvodov, kajti s papirjem treba štediti in tisk je neizmerno drag. Vsled tega bi mogli tiskati le toliko izvodov, kolikor bo naročil. Delo bo obsegalo 20 do 25 tiskanih pol. Cene še seveda danes ne moremo točno določiti, kajti odvisna bo od podpor, števila naročnikov in sprememb pri cenah tiskarskega materiala. Gotovo pa ne bo presejala vsote 10 kron. Prosimo torej še enkrat takojšnjega odziva pri podpornikih in naročnikih, da moremo z delom takoj pričeti. Če bi slovnica vendar ne mogla iziti, bo društvo za vplačane zneske seveda vrnilo. V Mariboru, dne 1. maja 1918. Zgodovinsko društvo v Mariboru.

Ljubljanska aprovizacija.

— **a Iz seje mestnega aprovizačnega odseka dne 31. maja 1918.** Gospod župan naznanja, da se je vršila pravkar pri deželni vladi važna seja o aprovizačnih zadevah, pri kateri se je prepričal, da se ima Ljubljana energiji vladnih organov zahvaliti, da bo preskrbljena z moko do 15. julija. Tozadevna množina krušne moke je že nazkazana. Kruh se bo pekel iz koruzne moke, kateri bo primešano 30 odstotkov ukrajinske moke. Razventega dobi Ljubljana v najkrajšem času 3 vagonne pšenične moke za kuho. Če pride ta moka do prihodnjega torka, se razdeli še drugi teden. Na vsako izkaznico se bo oddajalo pol kilograma moke. Ako bi se pa dovoz zakasnel, se bo pa moka oddajala šele pozneje, a na izkaznice, ki so sedaj v veljavi. Zato naj stranke na vsak način hranijo sedanje izkaznice za moko. — Pri deželni vladi se je vršila seja o preskrbi Ljubljane z mlekom. Da se omogoči večji dovoz mleka, se je sklenilo razmeram in času primerno regulirati ceno mleku. Nove cene za mleko stopijo v vojnih prodajalnah v veljavo že drugi teden. — Gospod župan se naproša in pooblašča, da kupi, če le more, 2 vagona masti, da se tako odpomore velikemu pomanjkanju zabele. Tekoči teden se je razdeljeval krompir na vse stranke. Drugi teden se bo oddajal krompir le še v ubožni akciji. — Drugi teden bo oddajala aprovizacija kisló zelje. Razdelilni načrt se pravočasno objavi.

— **a Petrolej na karte.** Stranke, ki imajo že v rokah karte za petrolej, ga dobe izključno le do petka 7. junija t. l. Veljavni so le tretji odrezki A, B in C kart. Po 7. juniju se petrolej sploh ne bode več oddajal na karte. To se poroča zadnjič, da ne bodo hodile stranke po 7. juniju po nepotrebem na magistrat, ker se ne bode delalo za nikogar izjeme. — **II. Prodajalci petroleja** morajo po končani prodaji petroleja takoj predložiti vse odrezke petrolejskih kart v mestni posvetovalnici, ter sporočiti koliko petroleja imajo še v zalogi. — **III. Petrolej od 7. junija do 31. avgusta** dobe le oni upravičenci, ki bodo navedeni v posebnem razglasu mestnega magistrata, ki se objavi pravočasno v tukajšnjih listih, ter tudi nabije na magistratni deski.

— **a Krompir na zelene izkaznice A.** Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo krompir v ponedeljek, dne 3. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: od 8 do 9 št. v. 1 do 110, od 9 do 10 št. v. 111 do 220, od 10 do 11

štev. 221 do konca. Vsaka oseba dobi 5 kg krompirja, kilogram stane 50 vinarjev. S seboj je treba prinesiti le zelene izkaznice z črko A.

a Krompir na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami, zaznamovanimi s črko B, prejmejo krompir v ponedeljek, dne 3. t. m., v torek, dne 4. t. m., in v sredo, dne 5. t. m., pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je ta-le red: V ponedeljek, dne 3. t. m., popoldne od pol 2. do pol 3. ure št. 1 do 140, od pol 3. do pol 4. ure št. 141 do 280, od pol 4. do pol 5. ure št. 281 do 420, od pol 5. do pol 6. ure št. 421 do 560. V torek, dne 4. t. m., dopoldne od 8. do 9. ure št. 561 do 700, od 9. do 10. ure št. 701 do 840, od 10. do 11. ure št. 841 do 980, popoldne ob pol 2. do pol 3. ure št. 981 do 1120, od pol 3. do pol 4. ure št. 1121 do 1260, od pol 4. do pol 5. ure št. 1261 do 1400, od pol 5. do pol 6. ure št. 1401 do 1540. V sredo, dne 5. t. m., dopoldne od 8. do 9. ure št. 1541 do 1680, od 9. do 10. ure št. 1681 do 1820, od 10. do 11. ure št. 1821 do 1960, popoldne od pol 2. do pol 3. ure št. 1961 do 2100, od pol 3. do pol 4. ure št. 2101 do 2240, od pol 4. do pol 5. ure št. 2241 do 2380, od pol 5. do pol 6. ure št. 2381 do konca. Vsaka oseba dobi 4 kg, kilogram stane 50 vinarjev. — S seboj je treba prinesiti le zelene izkaznice B.

Izgubljeno in najdeno.

Zgubil se je poročni prstan s črkami F. A. Kdor ga je našel, se prosi proti dobri nagradi oddati pri vratarju hotela »Union«. Zgubil se je včeraj od postaje Vižmarje do Škofjeh zavodov svilen moški črn pas s srebrno uro in zlato verižico. Ker je izgubljen drag spomin, naj se ga odda proti nagradi v župnem uradu v št. Vidu nad Ljubljano.

Darilo prvoobhajancem. Najlepše darilo prvoobhajancem je lična knjiga »Vzorški prvega sv. obhajila«. Zbral in uredil Anton Kržič. Cena za broširan izvod 2 K, za vezan 3 K. Obsega najrazličnejše zglede iz zgodovine, pa tudi mnogo iz najnovejšega časa, iz bližnjih krajev in o znanih vzornikih. Dovzetno dušo prvoobhajanje bodo ti zgledi vneli ljubezni do Zveličarja in jo navdušili za vse dobro in blago. Tudi kateheta bo ta knjiga v pomoč pri pouku. Istočasno priporočamo tudi knjižico »Šestinedeljska pobožnost k sv. Alojziju«, ki velja 30 vin. Dobi se v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

X. c. kr. avstr. razredna loterija. Zrebanje I. razreda se vrši 11. in 13. junija t. l. Srečke za ta razred pripravila Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Trstu, Celovcu, Celju, Splitu in Gorici (t. č. v Ljubljani). — Cene srečk: 1/2 K 40, 1/4 K 20, 1/8 K 10, 1/16 K 5.

Pri trajni bolehnosti in splošni slabosti je dobro, ako se z rabo naravnega »Franz Josef« grenčice poskrbi za vsakdanje izpraznjenje telesa.

Fellerjev dobrodejni, oživiljajoči rastlinski esenci fluid z znamko

ELSA-FLUID
odpravi
sklepne bolečine.

12 steklenic franko 14 K 32 vin. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg 134 (Hrvaško). Čez 100.000 zahvalnih pisem in zdravniških priporočil. IV-a.

ODDA SE nekaj košnje

za semensko žito ali za živila. — Pojasnila daje F. GORENC, 1856 LJUBLJANA, KARUNOVA ULICA št. 6.

Barva za obleke.

Razpošiljam v večjih in manjših množinah v različnih barvah po povzetju ali proti predplačilu s slovenskim navodilom v zavojčkih za 1/4 kg in 1/2 kg blaga pobarvati, in sicer se rabi: 4 zavojčke za 1 žensko ali 7 zavojčkov za 1 moško obleko.

I. vrste za 1/4 kg od 50 do 100 zavojčkov po K 1.—
II. vrste za 1/2 kg od 50 do 100 zavojčkov po K 80
III. vrste za 1/4 kg od 50 do 100 zavojčkov po K 70
Zavojček z 1/2 kg.

7 zavojčkov za 1 žensko ali 10 zavojčkov za 1 moško obleko.
I. vrste za 1/4 kg od 50 do 100 zavojčkov po K 60
II. vrste za 1/2 kg od 50 do 100 zavojčkov po K 40
Trgovcem primeren popust.

KUPUJEM tudi razna poljska in vrtna semena ter vseh vrst gozdna zelčca, kakor: malinovo, robidovo, jagodovo perje, trlikovo lubje, lipovo cvetje, arnikovo in sladke korenine, kimelno ali kumno seme itd.
Vsak nabiralec naj zahteva od mene cenik od vseh zelčca. 1851
Trgovcem priporočam najboljšo **REPNO SEME** letničnega letja.

J. Lukaničič, Idrija, Kranjsko.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

KUPIM eno ali dve dobri molzni kravi
Naslov na upravništvo »Slovenca« pod št. 1855.
Tordka K. Lindner
je otvorila v **Viđnu (Udine)**
TRGOVINO Z VOJAŠKIMI PREDMETI IN GALANTERIJSKIM BLAGOM
na drobno in na debelo. Bogata izbira, solidne cene 1857 in točna postržba!
Zamenjata se za živila, eventualno prodasta **due postelji** z nočnima omaricama, z modrocema na peresih in modrocema dne 5. junija ob 11. uri dopoldne. 1835 Poizve se: **TRNOVSKI PRISTAN št. 14 v LJUBLJANI.**

Dr. Ivan Hubad
Škofja Loka
odpotuje in ne ordinira od 1. junija do 28. junija.

Vabilo na redni občni zbor
okrajne hranilnice in posojilnice v Idriji, r. z. z. n. z., ki se boje vršil v uradnih prostorih zadrge v soboto, dne 8. junija 1918 ob pol 2. uri popoldne s sledečim sporedom: 1. Poročilo načelstva. — 2. Poročilo nadzorstva. — 3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1917. — 4. Razdelitev čistega dobička. — 5. Volitev načelstva. — 6. Volitev nadzorstva. — 7. Slučajnosti.
Idrija, dne 29. majnika 1918. 1854 **ODBOR.**

Opravilna št. A I 1514/16-25. 1828

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.
Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani so po prošnji dedičev Franca Burgerja iz Spodnje Šiške št. 136 na prodaj po javni dražbi sledeče premičnine in nepremičnine, in sicer: a) premičnine, obstoječe iz raznega pohištva, ene zlate ure z verižico v skupni vrednosti 370 K; b) nepremičnine vl. št. 322 k. o. Spodnja Šiška, t. j. hiša št. 136 v Spodnji šiški (tovarna za stavbeno in pohištveno mizarstvo) z delavnico in dvoriščem ter gospodarskim poslopjem z vsemi tovarniškimi stroji in priključnimi vred ter travnik parc. št. 1712, za katere se je ustanovila izklicna cena v znesku 100.000 K. Dražba se bo vršila dne 13. junija 1918 ob 9. uri dopoldne v Spodnji šiški št. 136. Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmo. Na posestvu zavarovanim upnikom ostanjejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno. Dražbene pogoje je mogoče vpregledati pri c. kr. notarju Antonu Galletu v Ljubljani.

C. kr. okrajno sodišče Ljubljana, oddelek I., 15. maja 1918.

Išče se zanesljiv **štacunski hlapec**
Kje pove iz prijaznosti upravništvo tega lista pod št. 1839.

Ženitbena ponudba I
Iščem v svrhu resnega znanja z izobrazeno, dobrosrčno gospico ali mlado vdovo iz dobre hiše, staro ne nad 25 let, vajeno gospodinjstva in ki ima kako obrt, posestvo ali premoženje. Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, pod »Takoji 1871« prosim na upravništvo »Slovenca«. — Tajnost strogo zjamčena.

Začasno zaprta gostilna se zopet odpre s 1. junijem na Tavčarjevem dvoru na Ježici **JOZEF AHLIN, gostilničar.**

Kdo ve?
Kdo izmed vračujočih se ujetnikov iz Rusije bi kaj vedel o Ivanu Bizjak, mlinar in lesni trgovec v Mostah, in Ivanu Matič, gostilničar in trgovec, tudi v Mostah. Prvi je bil ujet pri Przemyslu meseca novembra 1914, drugi v Karpatih meseca aprila 1915. Oba sta služila pri domačem pešpolku št. 27. Podatki naj se proti odškodnini pošljejo Mariji Bizjak, Moste 10, p. Zirovnica, Gorenjsko.

Otvoritev naše restavracije

se vrši 3. junija in se priporočamo vsem velecenjenim gostom.
Velespoštovanjem restavracija pri »Stonu« v Ljubljani.

Mizarsko podjetje v št. Vidu nad Ljubljano sprejme **mizarskega predelavca kakor tudi pomočnike**
Pojasnila daje lastnik podjetja Iv. Černe, Ljubljana, Dunajska cesta.

Tapetniškega pomočnika in vajenca učenko
kakor tudi za prodajo pohištva sprejme J. ČERNE, Ljubljana, Dunajska cesta.

Odgovorni urednik: Josio Gostinčar, državni in deželni poslanec v Ljubljani.

KUPI SE večja množina lepih in snažnih kozarcev za marmelado
v velikosti od 1/4 do 3 litrov. — SPREJME se tudi mlada, šestnajstletna **deklica**
za lahko delo v tovarni.
JOS. SCHUMI NASLEDNIKI, Ljubljana, 1849
Gradišče št. 9.

Mlin
vzajem v najem, eventualno ga tudi kupim. Kdo, pove uprava »SLOVENCA« pod št. 1826.

Sobo s hrano
za stalno išče v Trnovem uradnica, ki preiskrbi kurivo. Ponudbe na upravo »SLOVENC« pod »SOBA 20«. 1832

ISCEM SLUŽBO kot nadmlinar
ali kaj primernege. Vojaščinu popolnoma prost. Kdo, pove uprava »SLOVENCA« pod št. 1827.

Košnja
stoječe mrve v Ljubljani se takoj odda v zameno za živila. Naslov se izve iz prijaznosti v upravništvu tega lista pod št. 1817.

ISCE SE dofilia
k osem tednov staremu otroku. — Poizve se: **POLJANSKA CESTA 18, II. nadstr. 1844**

Ušlja je
iz Narina pri št. Petru na Krasu dne 24. maja
KOBILA
stara 7 let, ki ima na rebrih zastrženo znamenje K. V. Prosi se, da bi tisti, kamor se je zatekla, ali kdor jo najde, to naznanil posestniku Ivana u K a l u ž a, Narin 10, p. Nadanjeselo, proti nagradi.

Pridna dekla
ki zna morda tudi nekaj kuhati, sprejme se takoj v službo z dobro plačo in hrano. Opravljati so samo lahka dela v hiši in na vrtu. Ponudbe na upravo tega lista pod »Pridna dekla 1850«.

Vsakovrstne **SLAMNIKE, slamnate torbice** (cekarje), predpražnike, slamnate čevlje (solne) priporočam gospodom trgovcem za obila naročila. 688 **FRAN CERAR, tovarna slamnikov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.**

GORICA :: F. BATJEL LJUBLJANA
Stalna ul. 2-4 Star. trg št. 28
TRGOVINA IN MEHANIČNA DELAVNICA.
Moška in ženska DVOKOLESA še s staro pneumatiko, SIVALNI in PISALNI STROJI, GRAMOFONI, ELEKTRIČNE ŽEPNE SVETILKE. Najboljše BATERIJE. Posebno nizka cena za preprodajalce.

Zlahtni grah
dozori v šestih tednih. Kilogram stane 19 K in se dobi v trgovini s semeni Sever & Komp., preje Peter Lasnik, Ljubljana. 1714

Sprejme se zanesljivo hlapec h konjem
proti dobri plači in z vso oskrbo — zadostno hrano, kot tudi preskrbo obuvala. — Poizve se: **ZUPANSTVO OBCEINE MOSTE PRI LJUBLJANI.**

Redka prilika.
1 par briljantnih uhanov
(2 krasna, izredno velika briljanta) se ugodno proda.
1760 **LUD. ČERNE**
juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Kupujte le domač izdelek, to je:

Emona
PRIZNANO NAJBOLJŠI
pralni prašek
Dobiva se v vsaki prodajalni

Iščem 1777
3 tesače
za tesanje tramov. Plača po dogovoru. Hrano preiskrbim jaz. Ponudbe na: Franc Dolenc, trgovec z lesom v Stari Loki, pošta Škofja Loka, Gorenjsko.

Tehnična pisarna 2780
za izvršitev vsakovrstnih načrtov in proračunov. Oblastveno konc. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev.
VALENTIN ACCETTO
zapriseženi sodni izvedenec
v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.
Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. Prodajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Prevzemam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zjamčena.

Štambilije 93
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev
Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Kdo ve?
Kdo izmed vračujočih se ujetnikov iz Rusije bi kaj vedel o Janezu Ravnik iz Boh. Bele. Nazadnje je služil pri 27. pešpolku. Podatki naj se proti odškodnini pošljejo Antoniji Ravnik, Boh. Bela 24, Gorenjsko.

Srbečico, lišaje
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. zakonito zjamčeno »Skaboform« mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 280 veliki K 4.— porcija za rodbino K 11.— Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jellenu, Ljubljana, Marijna trg. 1520
Pazite na varstveno znamko »Skaboform«!

Oddaja košnje.
Letojsnja košnja na serozetih izanske graščine se bo oddala na javni dražbi. Dražba se vrši dne 2. junija ob 2. uri popoldne na licu mesta na senožeti Rasetovka, ležeči ob okrajni cesti Škofelja-Ig pri prvem mostu pred Igom. 1830

Ročni mlin za žito!
Moj izvirni ročni mlin za žito je isboren za debelo in fino mletov vsakovrstnega žita, je priprava za trpno izvršen in izmenjujoč mlevni mi ploščami iz trdega materiala in skoro neporušeni tudi pri največji porabi. Neobhodno potreben za vsako gospodinjstvo. Model 4 s vrtulom za mali obrat, teža 7 kg K 100.—, Model 5 s gonilnim kolecom za večji obrat okoli 12 kg K 120.—, Razpošilja z Dunaja proti predplačilu sška glavno zastopstvo **MAX BOHNEL, Dunaj IV. Margaretenstr. 27.**

Dr. Ant. Brečelj
primarij javne bolnice U. B. v Gorici biva in sprejema zopet v Gorici
ulica Barzelini št. 6
(začetek Korsa) 1841
od 10. do 12. ure.

Kupujem:
les za jame od 12 cm naprej mehak okrogel les, [na nt, smrekovo lubje } lansko in čreslo } letošnje, kostanjev les } od 10 cm hrastov les } naprej,
Prosim ponudbe s skrajnimi cenami, množino in navedbo roka za oddajo.
VINKO VABIC, Žalec 9, Južno štajersko.
Kulantno poslovanje. Takojšnje plačilo proti duplikatom.

MAJAR
z družino za k živini DOBI TAKOJ SLUŽBO pri oskrbništvu graščine barona Cojza, Brdo pri Kranju. 1778

Tehnična pisarna 2780
za izvršitev vsakovrstnih načrtov in proračunov. Oblastveno konc. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev.
VALENTIN ACCETTO
zapriseženi sodni izvedenec
v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.
Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. Prodajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Prevzemam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zjamčena.

Katoliška tiskarna v Ljubljani.